

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri
- * Proletarya Enternasyonalizmi :
Teori ve Pratik
- * Maocu Pekin Yönetiminin Yeni Serüveni
- * III. Enternasyonal'den 60 Yıl Sonra
- * F.Almanya'da Meslek Yasağı ve "Sefiller,,
- * Kamboçya Sorunu ve Barış
- * 141 ve 142 Üzerine Ne Diyorlar ?
- * Siyasi Eğitim

TÜSTAV

Cilt/11

Ocak - 1979

Sayı/63

İÇİNDEKİLER

22 Ocak 1979'dan - 22 Şubat 1979'a	3
CHP'nin Yalnızlığı	5
Ogab Boubakeur'un TSİP 2. Kongresindeki Konuşması	11
Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri	14
Seminerde Yapılan Konuşmalar	17
DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümü	32
141 ve 142 Üzerine Görüşler	39
Kamboçya Sorunu	49
Proletarya Enternasyonalizmi: TEORİ ve PRATİK / <i>Prof. Eduard Bagamov</i>	53
Siyasi Eğitim / <i>Hasan Şerif</i>	61
Federal Almanya'da Meslek Yasası	76
Sefiller	82
III. Enternasyondan 60 Yıl Sonra	89
Maocu Pekin Yöneticilerinin Yeni Serüveni	91
Pekin Saldırganlığını Meşrulaştırmak İstiyor	95
Türkiye'de Siyasal Güçlerin Bugünkü Durumu ve Sosyalist Hareket	97

TÜSTAV

Sahibi: Öner Ciravoğlu / Yazışmaları Müdürü: Yusuf Hasançebi /
Yazışma ve havale adresi: P.K.: 71, İstanbul / Yönetim ve dağı-
tım adresi: Cağaloğlu, Başmuhasip Sokak, Tan Apt. No: 10-11,
İstanbul / Abone şartları, yıllık 300, altı aylık 150 lira. Dış ülkeler
için iki katıdır / Baskı: *Kültür Matbaacılık* / Dizgi: *Evren Mat-
baası* / İlan: Tam sayfa 500 lira. Diğer ilanlar, santimi 25 lira /
Basıldığı Tarih : 12 Mart 1979

22 Ocak 1979'dan-22 Şubat 1979'a

22 OCAK 1979

- TUDEH, «Ayetullah Humeyni'nin demeçlerinde çizilen siyasal çizgiyi izleyecek her hükümeti destekleyeceğini» açıkladı.
- İran'da Naipiler Konseyi Başkanı Teherani, Humeyni'nin çağrısına uyarak istifa etti.
- Şah, Mısır'dan Fas'a gitti.
- İngiltere'de kamu hizmetlerinde çalışan 1,5 milyon görevli 24 saatlik greve gitti.
- FKÖ Güvenlik İşleri Sorumlusu Ebu Hasan'ın otomobilinde bomba patlaması sonucunda Ebu Hasan ve 8 kişi öldü.

%

23 OCAK 1979

- Adalet Bakanı Mehmet Can istifa etti, ancak istifası Başbakan Bülent Ecevit tarafından kabul edilmedi.
- Tunceli'de devrimci bir öğretmen işkence edildikten sonra öldürüldü.
- Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları, ücretliler dışındaki mükelleflerin geçen yıl 8 milyar lira tutarında geliri gizlediklerini saptadı.
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde çalışan 151 öğretim üyesi ve yardımcısı, tam gün kapsamına alınmalarını istedi.
- İngiltere'de Callaghan hükümeti, Avam Kamarasında güven oyu aldı.

24 OCAK 1979

- Mardin'de bir ilkokul öğretmeni öldürüldü.
- TUMAS Merkez Yürütme Kurulu, «Üniversitelerin tutucu çevrelerinin Tam Gün Yasası aleyhine yürüttükleri kampanyayı kınayarak, «yasanın bazı eksikliklerine karşın ileri hükümler getirdiğini» belirtti.
- Tahran havaalanı, Ayetullah Humeyni'nin İran'a dönüşünü engellemek üzere askeri birlikler tarafından işgal edilerek ulaşıma kapatıldı.
- İsrail birlikleri Güney Lübnan'ı bombaladı; 4 kişi öldü, 21 kişi yaralandı.

25 OCAK 1979

- Kilis'te ilerici bir avukat öldürüldü.
- İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, Trabzon'da POL-DER üyesi 18 polis memurunu açığa aldı.
- Bursa Tıp Fakültesi'nde görevli 123 öğretim üyesi ve pardiömları ile Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Asistanları, «Tam Gün Yasası»nı desteklediklerini açıkladılar.
- Tahran sıkıyönetim komutanlığı, İran'daki tüm havaalanlarının üç gün süreyle kapalı tutulacağını açıkladı.

26 OCAK 1979

- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, POL-DER'in, çalışmalarını sıkıyöneti msüresince durdurdu.
- Başbakan Ecevit, resmi bir ziyaret için Libya'ya gitti.
- İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Türk Ceza Yasasının 142. maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.
- Tahran'da gösteri ve toplantıların yasaklanmasını protesto eden göstericilerin üzerine askeri birliklerin açtığı ateş sonucunda 5 kişi öldü, çok sayıda gösterici yaralandı.

1

27 OCAK 1979

- TÜSİAD Başkanı Feyyaz Berker, «KİT açıkları, bütçe açıkları, aşırı taban fiyatları ve aşırı toplu sözleşmeler enflasyonu 1978'de dayanılmaz bir noktaya getirmiştir» dedi.
- Ege Üniversitesi'nde görevli 156 öğretim üyesi «Tam Süre Çalışma Yasası»nı desteklediklerini bildirdiler.
- İran'ın başkenti Tahran'da yüzbinlerce gösterici Şahpur Bahtiyar hükümetini protesto etti.
- İtalyan Komünist Partisi, Andreotti hükümetinden desteğini çektiğini açıkladı.

28 OCAK 1979

- Libya Başbakanı Callud: «Türk ve Arap ülkelerinin halkları bir bütün halinde Batı'daki sömürücü ve emperyalist devletlere karşı mücadele vermeliyiz.»
- Bursa - Bilecik Tabib Odası ve TUMAS Bursa Şubesi, Tam Gün Yasası'nı desteklediklerini açıkladılar.
- Ayetullah Humeyni, Şahpur Bahtiyar'la ancak Başbakanlıktan istifa etmesi koşulu ile görüşebileceğini bildirdi.
- Cezayir'i 14 yıldır yöneten «Devrim Konseyi» dağıtıldı.

29 OCAK 1979

- Çin Halk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping, resmi bir ziyaret için ABD'ye gitti.

30 OCAK 1979

- Ticaret Bakanı Köprülüler, Wells Fargo anlaşmasının inzalanmasını durdurduğunu söyledi.
- Amasya'nın Taşova ilçesinde, faşistlerin saldırısı sonucunda Cumhuriyet Savcısı İsmail Değer İnal öldürüldü.
- Bakanlar Kurulu, özel sektörün demir-çelik ürün ve ara ürünlerini ithal etmesine ihracat koşuluyla izin verdi.
- Türkiye ile Libya arasında işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan 3 belge imzalandı.

31 OCAK 1979

- Manisa Ticaret Lisesi Müdürü ve TÖB-DER üyesi Süleyman Yanmaz faşistler tarafından öldürüldü.
- Adana'da bir işçi öldürüldü.
- ÜGD İstanbul Şube Başkanı, cinayet, bomba atmak ve haraç almaktan tutuklandı.
- İtalya'da Giulio Andreotti başkanlığındaki Hıristiyan Demokrat azınlık hükümeti istifa etti.

1 ŞUBAT 1979

- Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdür ve Başyazarı Abdi İpekçi öldürüldü.
- Ayetullah Humeyni, 15 yıllık sürgünden sonra İran'a döndü.
- Romanya Devlet Konseyi, bir Başbakan Yardımcısının görevine son verdi, öteki Başbakan Yardımcısını Elektrik Enerjisi Bakanlığına getirdi.
- ABD Başkanı Carter ve Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping'i «iki ülke arasında başlayan balayı sürecektir» dediler.

bir YORUM

GHP'nin Yalnızlığı

Ecevit Hükümeti'nin işbaşına geldiği 1 Ocak 1978 tarihinden bu yana Türkiye'de anti-faşist mücadelenin önüne çıkan olanakların neler olduğu ve bu olanakların hangi yöntemlerle ve hangi sınıf güçleriyle azami ölçüde değerlendirilebileceği, sosyalistlerin ısrarla dikkat çektikleri noktaların başında geliyordu. Ecevit hükümetine karşı, emekçi halk güçlerinin veya genel anlamıyla, demokrasiden yana olanların alacakları, almaları gereken tutum, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan doğan ivedi demokratik görevler çerçevesinde kendini açığa vuruyordu. Bu noktada yanılığa düşmemek için fazla bir deneyime ihtiyaç yoktu ve demokratikleşme programının üzerine yürümesi gereken somut hedefler kendilerini MC iktidarları döneminde yeterince somutlamış bulunuyorlardı.

Halk güçlerinin özlem ve talepleri daha o zamandan, genel bir demokratikleşme sürecinin başlatılması, devlet kademelerinden faşistlerin temizlenmesi, faşist cinayet örgütlerinin üzerine gidilmesi ve bunun için demokratik güçlerin sürekli bir dayanışma ve birlik içinde olması noktasında düğümliyordu. Bu düğümün çözülmesinde, acil demokratik hedeflerin doğru tespit edilmesi kadar, bu hedeflere vardırarak olan dinamiklerin tespit edilmesi de önem taşıyordu.

Bu noktada, yani, kitlelerin özlemleri doğrultusunda hükümetin adımlar atması ile, bu adımların nasıl atılacağı noktasında, CHP'ye bilimsel bakışla CHP'ye umut bağlayan bakış arasındaki fark ortaya çıkıyordu. Ecevit Hükümeti'nin kurulduğu dönemde bu iki bakış açısı arasındaki fark, çok küçük bir nüans ayrılığı olarak görünüyordu idiye de bugün bu «nüans farklılıklarının» önemi çok daha iyi anlaşılmaya başlanmıştır.

Demokratikleşmenin kitle tabanını emekçi halk güçleri, MC dönemlerinden hoşnutsuz olan geniş emekçi yığınlar oluşturmaktadır. Ecevit Hükümeti, onların bu özlemlerine bir alternatif olabileceği için zaten emekçi halk güçleri tarafından «daha elverişli olanak» olarak değerlendiriliyor ve hangi çerçevede desteklenmesi gerektiği de belirtiliyordu. Esas olan ve demokrasinin çıkarlarına uygun düşen tutum, geniş yığınların sosyal demokrasiye bakışını, **bel bağlamaktan çıkarıp yapılan işe destek** haline getirmek idi. Bu, sadece sosyalistlerin değil, yığınlarla seslenen, onlarla organik ilişkiler içinde olan ve belli bir toplumsal ağırlığı temsil eden kişi ve kuruluşların ortak görevi olarak ortaya çıkıyordu.

Sosyal demokrasinin ve bir anlamda da Ecevit Hükümeti'nin bu işi başarabileceğine inanan ve sırf bu yüzden kitlelere «seyirci» konumunu layık görenler bugün yanıldıklarını acı bir şekilde görüyorlar, bunu itiraf ediyorlar. Bunlar vakti birliğinde, seslendikleri toplum kesimlerine, CHP'ye karşı muhalefet etmeyi, MC'cilerden yana çıkmak olarak tanıtan, bu çarpık mantığı egemen kılmaya çalışan, kendilerine yönelen eleştirileri ise ya duymazlıktan gelen veya «hor gören»lerdir. Onların demokratiklerinin çerçevesini çizen de bu tutumlarıdır.

Abdi İpekçi'nin öldürülmesi olayı, sıkıyönetim, yayın yasaklamaları ve buna rağmen dayandığı noktayı bir adım daha ileriye götürmek için zorlayan faşist saldırganlık, bu çevrelerde bir tutum değişikliğini de beraberinde getirdi. Sosyal demokrasinin son bir-iki ay içinde değiştiğini söylemek için bunların hiçbir haklı gerekçeleri olamaz. Bu yeni tutumun olumlu ve olumsuz yanları var.

Örneğin: MC'den umut kesen, genel bir demokratikleşme sürecinden yana gittikçe güçlenen eğilimleri temsil eden geniş toplum kesim-

lerine seslenen Milliyet Gazetesi'nin yazarlarından Örsan Öymen 7 Şubat 1979 günlü Milliyet Gazetesinde şunları yazıyor:

Gazeteciler Cemiyeti'nin büyükbabası Burhan Felek, Abdi İpekçi için kendisine başsağlığı dileyen Başbakan Ecevit'e şöyle diyor:

— Ne olur Bülent Bey artık kükreyin.

Nasıl kükreyecek acaba Bülent Bey?

Metro Goldwayn Mayer filmlerinin başlangıcındaki arslan gibi mi?

Başını boyunduruğundan çıkartarak...

Bir sağa bir sola... Homurgh homurgh homurdanarak...

Diyelim ki, kükredi... Sonunu getirebilecek mi?

Ürktebilecek mi, çevresindeki sırtlanları, kurtları, çakalları...

Başbakanın kükremelerine çok tanık olduk...

Örneğin seçim alanlarında, İzmir'de... Konak'da...

— Devlet içinde, ama devletin denetimi dışında birtakım karanlık eylemlerde payı olan gizli örgütlerin üzerine üzerine gidilecektir...

Gene örneğin, hükümet programının Meclis kürsüsünden okunusunda:

— Devletin haber alma örgütlerine demokratik hukuk devletinın gereği olan düzen sağlanacaktır.

— Türkiye'yi karıştırmak isteyen birtakım güçler kendilerine gelmezlerse, gerekirse eski defterler de karıştırılacaktır.

Eski defterler?

Yani üzerinden "Af süngerinin geçtiği, kontrgerilla, MİT sorgulamaları, işkenceler, kışkırtıcı ajan eylemleri," vs...

Kükreyen Metro Goldwayn arslanlığı ve aradan geçen "zaman" süngeriyle birlikte bir Ankara kedisi uysallığına dönüşen mırıldılar...

Mayıs ayında İsviçre'nin Montrö dağlarında yankılanan bir kükreme:

— Amerika gölge etmesin, fazla ihsan istemez...

Ekim ayında:

— NATO'nun erken uyarı sistemine balıklama dalış, üsleri açış ve IMF'ye, OECD'ye, Wells Fargo'ya yakarış...

İzmir'in Çiğli Havaalanı'nda patlayan garip silahın ardından seçim otobüsünde bir kükreyiş:

— Bu bana yönelik bir suikast teşebbüsüdür...

Sonra olayın soruşturmasını saptıran ve ateş eden garip silahın harpucunu değiştirip Menemen savaısına yanlış delil gönderen toplum zabıtası sorumlusunu terfi ettiriş...

Emniyet müdürü koltuğuna oturtuş...

Adamın bir elinde savcılık iddianamesindeki şanıklık belgesi, öteki elinde Ecevit hükümetinin terfi ve takdirnamesi...

İstanbul'da Taksim Meydanı'nda yüzbinlerin uçurduğu umut güvercinleri arasında üzerine dikilen karanlık güçlerin namlularına karşı kükreyiş:

— Kimse bizi yolumuzdan çeviremez, bu karanlık güçlerin üzerine üzerine gideceğiz...

Sonra, dönemin başbakanı tarafından kendisine gönderilen ihbar mektubunu tozlu raflara havale ediş...

Şimdi Abdi İpekçi'nin katillerini bulmak için kükreyecek mi Başbakan?

Kendi katilinin planlarıyla ilgili dosyayı rafa kaldıran ve devletin gizli haber alma örgütünün "ciddi" verilerine dayanılarak hazırlanan soruşturmalarla hiç mi hiç ilgilenmeyen bir Başbakan, nasıl kükreyebilecek?

Aklınız yatmıyor bu işe?

Örsan Öymen, okuyucularına şu ya da bu derecede, ama her halükarda sosyal demokrasiyi «umut» olarak sunmuş bir yazar olarak artık kendi umudunu da yitirme noktasına varmış. Ancak aynı işi bugüne kadar ihtiyatlı bir şekilde yapmış olan İlhan Selçuk ise Cumhuriyet'in 8 Şubat tarihli nüshasında bu doğrultuda bir eğilimi açığa vuruyor. Şöyle yazıyor:

«Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sayın Burhan Felek, İstanbul'da Bülent Ecevit'e:

«— Allah rızası için kükreyin Bülent Bey» demiş, «sizden bunu istiyoruz. Siz istediğiniz zaman ateşpare olursunuz. Demokrasiyi kurtarmak için başka çareniz yok. Bunun içindir ki artık kükreyin diyoruz.»

Gerçekten terör öyle bir noktaya tırmandı ki herkes hükümetten birşeyler yapmasını istiyor. Ne var ki bu sorunun Şeyh-ül Muharririn Sayın Felek'in dediği gibi kükremeyeyle çözümlenmesi olası mıdır?

Diyelim ki Ecevit kükrediyi?

Ne olacak?

Eğer Sayın Başbakan Metro Goldwyn Mayer aslanı gibi kükredikten sonra filim sürececekse, Felek'in önerisi bir işe yarayacaktır. Çağımızda toplumlar kükremekle yöneltilemiyorlar. Ecevit'in kükremesi, Süleyman Efendi'nin ötmesi, Türkeş Beğın gıdıklaması, Necmettin Beyin melemesi ve (adı lazım değil) bazı kişilerin anırmasıyla sorunlar çözümlenseydi, Türkiye çoktan kurtulurdu. Oysa sorunlar gittikçe karmaşıklaşıyor.

Terör, Ecevit hükümeti yönetimi ele aldıktan sonra yoğunlaştı. Bu doğrudur. Ancak bizdeki terörün Batı dünyasındakinden bir ayrı özelliği var. Türkiye'de enflasyon yüzde 30 ve 40 oranında yıllardan beri sürüp geliyor. Bu süreçte en çok ezilenler dar - gelirlilerdir. İşçi, küçük memur, köylü ne yapıyor? Grevler mi toplumu sardı? Memurlar mı sokaklarda yürüyor? Köylüler mi eyleme geçiyor? Hayır. Ne gariptir ki bunca ekonomik zorlukları, servet - sefalet uçurumlarının derinleşmesine, sosyal adaletsizliğin yoğunlaşmasına karşın emekçi yığınları oldukları yerde duruyorlar; bekliyorlar.

Peki, terörü kim tırmandırıyor?

Bir avuç zorba...

Önce bu noktayı iyice saptamak gerek: Avrupa'da Amerika'da enflasyon yüzde 30 - 40 oranına tırmandı mı, halk yığınları hükümetleri hallaç pamuğu gibi atar. Orada demokrasi çarkları böyle döner. Bizde ise iş tersine...

Türkiye'de halk kuzu gibi,

Terörcüler kurt gibi.

Ayrıca Batı'da terörün boyutları bizimkinden çok küçüktür. Buna karşın Avrupa'da parlamentolar sağıyla soluyla teröre karşı bütünlük içindedirler. Orada Hıristiyan demokratla komünist, şiddet konusunda işbirliği yapıyorlar. Daha başka deyişle Batı demokrasilerinde burjuva sınıfı partileriyle emekçi sınıfı partileri terörle savaşmada ortak cephe kuruyorlar.

Peki, bizde durum nedir?

Bizim parlamentoda terör, AP - MHP şemsiyesi ve himayesi altındadır. Batı'da burjuva partileriyle proletarya partileri terör saldırısı karşısında çoğulcu demokrasiyi savunmada birleşiyorlar da, bizde burjuva partileriyle burjuva partileri birleşmiyor. İşte sorunun çözümsüzlüğü ve zorluğu da buradan doğuyor. Ecevit Hükümeti'nin bu gerçeği iyice anlaması, yolunu yordamını seçmesi bakımından gereklidir. CHP, terörle savaşımında parlamentoda yalnızdır. Parlamento dışında ise Barolarla bile bu konuda bir yakınlaşmaya girmekten çekiniyor; MİT'i düzeltmekte yetersiz kalıyor; polise çeki-düzen vermekte gecikiyor; giderek kendisini yalnızlaştırıyor.

Yalnızlık politikasıyla ikircilikli siyasi; terörü yenmeye yetmez.»

Aynı doğrultuda, okuyucularına, sosyal demokrasinin faşist terörle başa çıkabileceğini, kitlelerin ise «oturup beklemeleri» gerektiğini söyleyen yazarlar da artık Ecevit hükümetinin bu işi başaramıyacağına inanma noktasına gelmiş bulunuyorlar. Bunlar arasında Uğur Mumcu'yu, Refik Erduran'ı vb. saymak mümkün.

Sosyal demokrasi andığımız yazarlardan ve onların seslendiği kitlelerden büyük destek görmüş olmasına rağmen, tarihsel miyopluğu sonucu bugün yalnızlığa doğru hızla sürükleniyor. Ve bu noktada sorunun bir başka yanı önem kazanarak ön plana çıkıyor. Demokrasi güçlerine düşen görevler; yeni siyasal alternatiflere karşı takınılacak tutum.

Faşist terör, belli araçlarla bugüne kadar kendi hesabına oldukça ileri kazanımlara ulaşmış bulunuyor. Ve bu tırmanışın son günlerdeki boyutları, bir yandan sosyal demokrasiye bağlanan umutları kitleleşen boyutlarda çözerken öbür yandan genel bir yığınlığın tohumlarını da ekebilir ve ekmektedir. Değişmiyen sosyal demokrasiye karşı bir anda değişmeye başlayan tutumların içinde, sosyal demokrasiden kesilen umutlar kadar, genel bir umutsuzluğun belirtileri de saklıdır. Sosyal demokrasinin giderek artan yalnızlığının siyasal platformda yeni alternatifleri gündeme getirmesi de kaçınılmaz olmuştur. Açılan bu kapıdan, demokrasi güçlerinin bundan sonrası için daha derli toplu bir tutum içine girmeleri sağlanabileceği kadar, bu başarısızlığı ölçüde, gericilerin bir kısım hesapları ve tekeli burjuvazinin CHP-AP koalisyonu alternatifi sızabilir. Nitekim bu yöndeki eğilimler oldukça güçlenmiş ve olanakları zorlamaya heveslenmiş bulunuyorlar.

Demokrasi güçleri bu aşamada her şeyden önce gerici siyasal formüllerin alternatif haline gelmesini önlemek için çaba göstermek, faşist provokasyonların bundan sonraki tahribatlarına karşı uyanık bulunmak, sosyal demokrasiden boşalan umutları, emekçi sınıf güçlerinin demokratikleşmenin biricik güvencesi olduğu noktasına yönlendirmek durumundadırlar.

3 ŞUBAT 1979

- Portekiz Başbakanı Mota Pinto, ücret artışlarının yüzde 18'le sınırlandığını açıkladı.
- TSİP Çanakkale İl Başkanı İlhan Uslu, maocuların saldırısı sonucunda yaralandı.

4 ŞUBAT 1979

- Sovyetler Birliği ile Romanya Dışişleri Bakanları yaptıkları ortak açıklamada, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da geliştirileceğini belirttiler.

5 ŞUBAT 1979

- Türk-İş Genel Başkanı Tunç: «Ekonomik darboğazdan kurtulmak için, hakların kısıtlanması pahasına fedakârlığa hazırız.»
- İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Berlinguer, ABD'nin İtalya'nın iç siyasetine karışmamasını istedi.
- Pakistan'da devrik Başbakan Butto yanlıları arasında kitle halinde tutuklamalar yapıldığı açıklandı.

6 ŞUBAT 1979

- Pakistan yüksek mahkemesi, devrik Başbakan Butto'nun ölüm cezasını onayladı.
- Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hsiao Ping Japonya'ya gitti.
- Ayetullah Humeyni, geçici hükümetin başbakanlığına Mehdi Bezirgan'ı atadı.

7 ŞUBAT 1979

- DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'nın Genel Kurul çalışmaları başladı.
- İran'da Dışişleri Bakanlığı memurları ile birçok kamu görevlisi Başbakan Bezirgan'a bağlılıklarını belirttiler.
- 12 Mart döneminin İstanbul Siyasi Polis Müdürü Ilgaz Aykutlu öldürüldü.

8 ŞUBAT 1979

- AP Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu, partisinden istifa etti.
- İran'da Humeyni ve Bezirgan lehinde düzenlenen büyük gösterilere İran Hava Kuvvetlerinden subaylar da katıldı.
- Sağmalcılar Cezaevinden kaçan faşistlerden Veli Can Oduncu yakalandı.

9 ŞUBAT 1979

- İran'da Humeyni tarafından geçici hükümeti kurmakla görevlendirilen Bezirgan, «İranlı askerler ve generaller de bizim istediğimizi

istiyorlar» dedi.

- Cezayir Devlet Başkanlığına, Cezayir Kurtuluş Cephesi (FLN)'nin adayı Albay Bencedid

Şadlı seçildi.

- Portekiz ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında diplomatik ilişki kuruldu.

10 ŞUBAT 1979

- İran'da Şah'a bağlı muhafız birliklerinin Tahran'ın güneydoğusundaki hava üssüne saldırması sonucunda 60'dan fazla insan öldü.

- Vietnam hükümeti, Çin savaş uçaklarının Vietnam havalarını ihlal etmesini resmen protesto etti.

bir BELGE

Ogab Boubakeur'in TSİP 2. Kongresindeki Konuşması

Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi FLN, Bumedyen'in ölümünden sonra topladığı genel kurulunda Parti genel sekreterliğine Albay Bencedid Chadli'yi getirmiş bulunmaktadır. FLN Kongresi ayrıca, devlet hayatında Partinin rolünü genişleten ve etkinliği artıran kararlar alarak, ilerleme doğrultusundaki Cezayir'de devlet aygıtının yeni biçimlerinin yaratılmasını gündeme getirmiştir. Kongre'nin öngördüğü dönüşümler, halkın geniş kesimlerinin artan ölçüde yönetime katılmasını sağlamak, ekonomik gelişmenin, daha köklü değişimleri gerçekleştirmeye elverişli koşulların yaratılmasına yönelik olarak hızlandırılmasını elde etmek, barış ve ilerleme doğrultusunda Cezayir halkının daha aktif bir yer tutmasını sağlamak amaçındadır.

TSİP 2. Parti Kongresi'ne katılan ve Parti'nin düzenlediği «Polisario Cephesi ile Dayanışma Gecesi'nde bir konuşma yapan FLN Uluslararası ilişkiler komisyonu raportörü Ogab Boubakeur'in bu konuşmasını bir belge olarak yayınlıyoruz:

İLKE

Değerli Arkadaşlar, ●●

Şu anda, Cezayir halkının en sıcak dostluk ve kardeşlik duygularını, sizin kendi dilinizden ifade edememekten dolayı gerçekten üzüntü duyuyorum. Biraz önce burada gösteri sunan grup aracılığıyla partinizin taşıdığı büyük canlılığa tanık oldum. (alkışlar) İzin verirseniz Cezayir halkının vermiş olduğu mücadeleden ve dünyanın dörtbir yanındaki halklarla olan dostluk ve dayanışmasından özet olarak bahsetmek istiyorum.

Cezayir halkının siyasi ve sosyal mücadelesi oldukça zorlu bir mücadeledir ve pekçok fedakârlıklara, kayıplara mal olmuştur. Fakat halklar, açlık koşullarında, baskı altında ve ulusal onurları çiğnenmiş durumda dahi olsalar, kurtuluşa giden yolları ve metodları bulabiliyorlar, tarihin mantığı bunu bizlere öğretmektedir. (alkışlar)

Mücadelemiz gerçekten zorlu geçmiştir, sözle anlatmak oldukça kolaydır, zira açlık sorunu, sefalet sorunu tüm halkların çok iyi bildiği konulardır, halklar bunu çok iyi anlarlar. Çok fazla zamanınızı almak istemiyorum, çünkü kongreniz devam etmekte ve yarın sabahtan erken kalkmak zorunda olan pekçok çalışan vardır aranızda. Bu nedenle Cezayir halkının ulusal egemenlik için vermiş olduğu mücadeleyi, yani bağımsızlıktan önceki mücadeleyi ve aynı zamanda sosyalizmin inşası sırasında karşılaşılan sorunları —zira bu konuda da güçlükler hiç kuşkusuz mevcuttur— en temel hatlarıyla özetlemek istiyorum. Cezayir halkının mücadelesini her zaman için bir model olarak tanıtmak istemişizdir. Bununla birlikte, hiç kuşkusuz tüm dünya halkları, özgürce gelişebilmeleri için, bizzat kendileri, en yaratıcı, en geçerli yöntemleri bulmasını bilirler ve aynı şey bizim için de sözkonusuydu. 1962 yılından önce, yani bağımsızlığın elde edilmesinden önce Cezayir’de durum neydi? Nüfus dokuz milyondur ve halkın büyük bir çoğunluğu Müslüman Fransızlar diye adlandırılıyordu. Ülkede yaşayan bir milyon kadar Fransızdan ayırdetmek için. Ve onlara göre ülkeyi esas temsil edenler de bu bir milyon kadar yabancı Fransızlardı. Kolonyalist baskı, nüfuz, o dereceye kadar varmıştı ki, hem siyasi hem kültürel ve sosyal anlamda bağımsızlığımızdan önce, Arap ülkeleri dahi Cezayir halkını Arap niteliğiyle tanııyorlardı.

Cezayir halkının mücadelesi aynı zamanda uluslararası destek de görmüştür, fakat tabii ki Cezayir halkı bu mücadelede aktif olarak yer almıştır. Hiçbir Cezayir’li aile yoktur ki bir oğlunu, babasını, anasını ve kızını kaybetmemiş olsun, ağır bir şekilde yaralanmamış olsun. Hatta tamamen ortadan yokolan aileler de mevcuttur. Ulusal bağımsızlığın elde edilmesinden sonra Cezayir Ulusal Kurtuluş Cuphesinin programında yer alan ilk hedefler, tarımda reform, endüstrileşme ve yeraltı zenginliklerinden en geniş bir şekilde yararlanma idi. Bazı rakamlar vermek isterim: Cezayir halkı çok aktif bir şekilde bu mücadeleye katıldı, örneğin 1962 yılından önce Cezayir’de otuz tane hekim ve iki tane tarım mühendisi dahi bulunmuyordu ve o zamanlarda Cezayir’e Avrupa’nın bir anlamda ambarı gözüyle bakılıyordu.

Ve 1962’den sonra, 1963 ve 1964’te, yeni bir toplum düzeninin kurulmasına girişildi, fakat bu hiç de kolay olmadı, çeşitli güçlüklerle karşılaşıldı. Özellikle yeraltı zenginliklerinden yararlanmak, onların ulusallaştırılması konusunda zorluk çektik. Uluslararası planda bunu kabul

ettirmek pek kolay değildi. 1962 yılından 1968'e kadar ülkede yeraltı zenginliklerinin ve tüm diğer işletmelerin ulusallaştırılması sözkonusuydu. Bu özellikle tarım kesiminde oldu, işe bankalardan başlanmıştı. Ve hemen hemen ülke zenginliklerinin tümü kamulaştırıldı, daha sonra da tarım alanında özyönetime geçildi; böyle bir program uygulamaya konuldu.

Ülkemizdeki endüstri hafif endüstridir ve tüketim mallarına dayanır. Yeraltı zenginliklerinin en önde geleni petroldür ve Fransız şirketleri bağımsızlığın elde edilmesinden önce kontrolü ellerinde bulunduyorlardı. Petrol zenginliklerini tümüyle kamulaştıran dünyada ilk ülke Cezayir olmuştur. Egemenliğin elde edilmesinden sonra gelen ilk yılda petrol ulusal zenginliğin en önde gelen ögesi olmuştur. Şimdi bildiğiniz gibi, artık yeraltı zenginliklerinin ekonominin uluslararası planda düzenlenmesi sözkonusudur ve Cezayir için Yeni bir Uluslararası Ekonomik Düzenin kurulması için ilk adımları atan, bunu savunan ülke olmuştur. Ne yazık ki pekçok dost bildiğimiz ülkenin desteğini bulamadık. Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin uluslararası plandaki politikası şudur: Biz daima ulusal kurtuluş hareketlerinin uluslararası birliğini savunuruz. Filistin Kurtuluş hareketini, Vietnam'ın, Afrika halklarının ve tüm diğer dünya halklarının kurtuluş mücadelelerinin birlikteliğini savunuruz ve dünya devrimci güçlerinin olgunlaşmasının ilk, temel ilkelerinden birisidir bu. (alkışlar) Cezayir üzerindeki siyasi baskılar hiçbir zaman durmamıştır. Bu pekçok sorun çıkarmıştır fakat fazla da yakınıyor değiliz. Bildiğiniz gibi, dünyada özellikle birinci ve ikinci Dünya savaşlarından sonra ulusal kurtuluş hareketleri boyut kazanmıştır ve daha sonra mücadelelenin gelişimi için koşullar olgunlaşmıştır.

Bildiğiniz gibi Türkiye'de bir partinin Kongresine ilk defa bir Cezayir delegasyonu katılmaktadır ve bu çok önemli bir olaydır bizim için. Biz uluslararası planda demokratik hareketlerin, devrimci hareketin güçlenmesi için çeşitli taraflar arasında görüş alışverişinin yapılmasından yanayız. Ve burada bulunuşumun da, Türkiye ile bizim halkımız arasında örgütümüzle FNL (Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi) arasındaki ilişkilerin gelişmesi için bir başlangıç olmasını, ilk adım olmasını dilerim. (uzun alkışlar)

Burada Polisario örgütünün temsilcileri bulunmaktadır. Ve onlarla da dayanışmamız sözkonusudur. Cezayir halkı, bildiğiniz gibi, Sahra halkına karşı dayanışmasını, desteğini hiçbir zaman kesmemiştir, bundan biraz önce de sözedildi. Bizim dış politikamız odur ki, Asya'da olsun, Afrika'da olsun, Latin Amerika'da olsun, kurtuluş mücadelesi veren tüm halkları, örgütleri destekleriz. Çünkü biz de geçmiş dönemde zaferimizi dost halkların dayanışma ve destekleri sayesinde elde ettik.

Bu nedenle, kurtuluşu için mücadele veren halklara karşı dayanışma içinde olmak bizim bir borcumuzdur. (uzun alkışlar)

Değerli yoldaşlar ve dostlar,

Konuşmamı fazla uzatmak istemiyorum, zira sizler de yorgunsunuz. Yalnız şunu söylemek isterim ki, Cezayir adına Türkiye'ye gelen ilk kişiyim ve burada biraz önce gösteri yapan küçük topluluk bende pek çok duygular uyandırdı. Ve halklarımız arasında pek çok ortak bağların olduğunu düşündüm. Ve şundan emin olmanızı isterim ki, Türk halkının mücadelesine karşı halkımın son derece içten bir sempatisi vardır, bir sevgisi vardır. Bu sempati burada bulunduğum dakikalarda daha da arttı. Kongrenizin bundan sonraki çalışmalarınız için olumlu yönde kararlar almasını ve ülkeniz için, halkınız için başarılı sonuçlar getirmesini dilerim. (uzun alkışlar)

11 ŞUBAT 1979

- İran Silahlı Kuvvetlerinin, «İran halkının yanında yer alacağını» açıklamasından sonra Şahpur Bahtiyar istifa etti.
- Kayseri'de bir işçi faşistler tarafından öldürüldü.
- Ege bölgesi tütün baş fiyatı 70 lira olarak belirlendi.
- TÖB-DER, bütün ilerici, devrimci demokratik kişi ve kuruluşları faşizme karşı güçbirliğine çağırdı.

12 ŞUBAT 1979

- İran Geçici Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan bildiri de ülkede devrimin kazanıldığı açıklandı.
- Ankara'da İran Büyükelçiliği personeli, Humeyni'ye bağlılıklarını açıkladılar.
- Cezayir'in yeni Devlet Başkanı Şadli, Butto'nun hayatının bağışlanmasını istedi.
- TASS Ajansı, «İran bir ulusal hareketle büyük değişikliğe uğrayıp bölgenin «Polis» görevini bıraktıktan sonra, ABD, diğer ülkeler arasında böyle bir görevi verecek birini aramaktadır» dedi.
- DİSK'in düzenlediği Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri Demokratik Birlik Hükümeti'nin İstanbul'da yapıldı.

bir BELGE

Uluslararası İşçi Dayanışması Semineri

Şili İşçileri Merkez Birliği CUT ile her yıl yapılan «Uluslararası İşçi Sınıfı Dayanışması Semineri» 1979 yılı 12 Şubat'ta, DİSK'in isteği üzerine İstanbul'da yapıldı. 1973 yılında bir askeri darbe yoluyla işbaşına gelen faşist yönetime karşı Şili

işçi sınıfının ve emekçi halkının yürütmekte olduğu anti-faşist mücadeleyle dayanışmanın bir biçimi olarak uygulanmakta olan bu seminer'e, dünyanın pek çok ülkesinden sendika yöneticileri katıldılar. DİSK'e bağlı sendika başkanlarının ve TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioglu'nun da davetli olarak katıldıkları seminer'de konuklar, yaptıkları konuşmalarla, Şili işçi sınıfı ile olan dayanışmalarının önemini ve somut biçimlerini dile getirdiler.

Önemi ölçüsünde yaygınlaştırılmamış olması ve günlük hayatın da ilgisiz kalarak kamuoyunun seminer'den uzak kalmasına yol açan tutumu nedeniyle, Seminer'deki konuşmaların tam metinlerini ve alınan kararları içeren deklarasyonu birer belge niteliğinde gördüğümüz için aynen yayımlıyoruz.

İLKE

SEMİNERE KATILAN SENDİKALAR ŞUNLARDIR:

Dünya Sendikalar Federasyonu Sekreteri Jan Nemoudry, Şili İşçileri Merkez Birliği (CUT) Genel Sekreteri Luis Meneses, İtalya İşçi Sendikaları Konfederasyonu CGIL Dış İlişkiler Başkanı Conrade Neroni, Filistin Genel İşçi Federasyonu Haberleşme Yayın Sekreteri Halid Abdurrahman, Macaristan Sendikaları Merkez Konseyi SZOT Başkan Yardımcısı Tibor Harai, Bosna-Hersek Sendikalar Başkan Vekili (CCTUY) Kemal Karacic, Fransız Genel İş Konfederasyonu (CGT) Sekreteri Jean Claude de la Rose, Bulgaristan Sendikaları Merkez Konseyi Genel Sekreteri Lübomir Sekov, ve Gısyum Salieva Prova, SSCB'inden Kamu Emekçileri Sendikası Genel Başkanı George Makayev, Banka Seksiyonu Başkanı Vladimir Korneyenkov, Polonya'dan Kooperatif ve Ticaret Emekçileri Sendikası Genel Başkanı Olga Rewinska, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Kamu Emekçileri Uluslararası Birliği Genel Sekreteri Mario, Demokratik Yemen İşçi Sendikalarından Abdülkerim Masser, İbrahim Muhammed Ali, Yunanistan'dan ESAK Temsilcisi Sotiriou Antoniou, Suriye Kamu Emekçileri Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri Adnan Darvich ve DSF Ticaret Emekçileri Uluslararası Sendikalar Birliği ile Kıbrıs İşçi Sendikaları Örgütü temsilcileri ve DİSK üyesi sendikaların yöneticileri.

CUT'UN TARİHÇESİ:

1953'te Şili Komünist Partisinin önemli katkıları ile oluşturulan CUT, sendikalaşmış Şili'li işçilerin büyük çoğunluğunu temsil ediyor.

26 yıl önce bu sendikalar birliğinde şu siyasal eğilimler örgütlendi.

Komünistler, Sosyalistler, Sosyal demokratlar, falanşistler (daha sonra hristiyan demokratlar)

Anarkosendikalistler

Partisizler ve sendikal hareket içinde yer alan diğer tüm siyaset ve gruplar.

Örgütün kuruluş kongresinde tüm Şili'li emekçilerin birlik ve örgütlülüğünün sağlanması ve böylece «insanın insan tarafından sömürüsüne karşı savaşmanın ve bu savaşın sosyalizmin kuruluşuna kadar sürdürülmesinin» gerekliliği üzerinde anlaşıldı.

Bunların dışında bakır endüstrisinin, bankaların ve toprak hazinelerinin devletleştirilmesi ve bir toprak reformunun gerçekleştirilmesi böylelikle Şili'nin özgürlüğünün ve gerçekten bağımsızlığının sağlanması kararlaştırıldı.

Bu uğurda mücadele veren CUT'un aşağıdaki yöneticilerinin Faşist rejim tarafından tutuklanmaları ve şu ana kadar nerede ve nasıl olduklarını dair haber alınmaması üzerine birçok ülkede (tutuklanan Şili'li sendikacılara özgürlük) kampanyalar açıldı.

Aşağıda tutuklanan ya da bugüne kadar hiç haber alınamayan sendikacıların adları sayılmıştır:

● VICTOR DÍAZ

Darbe sırasında Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri, 1971'e kadar CUT yönetim sekreterliği üyesi.

12 Mayıs 1926'dan bu yana haber alınamıyor.

● EXEQUIEL PONÇE

Şili Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Üyesi. Darbe sırasından CUT Yönetim Sekreterliği Üyesi.

25 Haziran 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

● BERNARDO ARAYA

Demiryolu sendikası eski yöneticisi ve parlamentoda Şili KP'si Milletvekili.

2 Nisan 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

● REINALDE DEL CARMEN PERAIRA

Darbe sırasında sağlık görevlileri sendikası yöneticisi.

15 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

● LINCOYAN BERRIOS

Darbe sırasında memur sendikası başkanı.

15 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

● ARMANDO PORTILLA

ENDESA Sendikası eski yöneticilerinden.

9 Aralık 1976'dan bu yana haber alınamıyor.

● JOSE LUIS BAEZA

Yapı İşçileri Sendikası eski yöneticilerinden.

9 Temmuz 1974'den bu yana haber alınamıyor.

Seminerde Yapılan Konuşmalar

Abdullah Baştürk

«İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin seçkin temsilcileri,
Değerli konuklar,
Değerli basın-yayın emekçileri ve
Değerli arkadaşlarım,

11 Eylül 1973 faşist darbesinden sonra faşist Pinochet çetesine karşı yitip-geçen mücadele veren Şili işçi sınıfının sendikal örgütü Şili İşçileri Merkez Birliğinin 26. kuruluş yıldönümünde hepinizi coşkuyla selamlarım.

Arkadaşlarım,

Sosyalist sistemin, kapitalist ülke işçi sınıflarının, ulusal kurtuluş mücadelesi veren halkların devrimci birlik ve dayanışmasının daha da pekiştiği, kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin hızlandığı bir dünyada yaşıyoruz. Böylesi bir ortamda emperyalist - kapitalist sistem çöküşünü geciktirmek için her yola başvuruyor. Çeşitli ülkelerde emperyalizmle işbirliği yapanların iktidarlarını destekliyor, faşist örgütler kuruyor, faşist cinayet ve saldırıları hızlandırıyor, ırk ayrımını, şövenizmi körüklüyor, bölgesel savaşları kışkırtıyor. Bugün birçok ülkede sendikalara, işçilere karşı yoğun bir saldırı sürdürülüyor.

Şili'de işçi sınıfına ve sendikal örgütlere karşı 5,5 yıldır girişilen faşist saldırının yanında bugün Uruguay'da, Tunus'da ve daha birçok ülkede sendikacılar, işçi liderleri, militan işçiler tutuklanmakta, işkence görmektedir.

Ama gün geçmiyor ki, emekçi halklar emperyalizme karşı yeni yeni mevziler kazanmasın.

Güney Afrika Cumhuriyetinde, Zimbabve'de emekçi halkların ırk ayrımına karşı, beyaz azınlığa karşı sürdürdükleri mücadele geliyor. Güney Amerika'da, Şili'de, Brezilyada, Uruguay'da daha birçok ülkede emekçi halkların direnişi geliyor. Kahraman Filistin halkının emperyalizme ve onun uzantısı siyonizme karşı sürdürdüğü mücadele geliyor. Son olarak İran emekçi halkının emperyalizmin Ortadoğu'daki en sağlam görünen jandarması Şah rejimine karşı elde ettiği başarılar gelecekteki toplumsal kurtuluş mücadelesinin başarılacağına müjdeliyor.

Değerli Arkadaşlarım,

Emperyalizm çağında sermayenin uluslararası bir nitelik kazanması işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması için yeni maddi temeller sağlamıştır.

Emperyalizme ve faşizme karşı, çokuluslu tekellere karşı, uluslararası çapta gericiliğe karşı, savaş kışkırtıcılığına karşı verilen mücadele, barış mücadelesi daha da anlam kazanmaktadır.

İşçi sınıfının ırk ayırımına, şövenizme karşı mücadelesi her gün biraz daha güçlenmektedir.

Bugün yeryüzünde tüm ülkelerde yüz milyonlarca işçi var. Dilleri ayrı, ırkları ayrı, dinleri ayrı, ulusları ayrı, meslekleri, yaşları farklı. Ama hepimiz de aynı sınıfın üyesiyiz. Dertlerimiz aynı, çıkarlarımız ortak, kurtuluş yollarımız bir. Hepimizin de yüreği aynı amaç için atıyor: Sömürsüz ve baskısız bir dünyanın kurulması.

İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin geliştiği ilk günlerde bu nedenle «Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin» denmiştir.

Bugün kapitalizmin egemenliği bir ülke ile sınırlı değildir. Çokuluslu emperyalist tekeller dünyanın birçok ülkesine yayılmış durumdadır.

Çokuluslu tekeller işçileri Paris'de de, Santiago'da da, İstanbul'da da, Madrid'de de, Afrika'da da, Güney Amerikada da aynı biçimlerde sömürmektedir. Birçok ülkede işçi sınıflarını temelde benzeri biçimlerde baskı altında tutmak istemektedir.

Ama işçiler uluslararası dayanışma içinde karşı çıkmaktadırlar sömürü ve baskıya.

Yurtseverlik ve işçi sınıfının uluslararası dayanışması bir bütündür. İşçiler bütün dünyada çeşitli uluslardan işçi ve emekçileri birbirine düşman eden bu burjuva milliyetçiliğine karşı, ulusal baskılara karşı yılmadan mücadele ederler.

Bu inançla kutlarınız işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ları.

Dostlarım,

Bugün 12 Şubat Şili İşçileri Merkez Birliği'nin 26. kuruluş yıldönümü yarın ise DİSK'in 12. kuruluş yıldönümü.

Şili İşçileri Merkez Birliği'nin kuruluş yıldönümleri geçtiğimiz yıllarda Sovyetler Birliği ve İsvetç'te kutlanmıştır, hep bu inançla. Bu yıl da aynı inançla Türkiye'de kutluyoruz.

Şili'de bugün faşist Pinochet yönetimi işbaşında.

Şili'de 1970'de halkın oylarıyla başa gelen Cumhurbaşkanı Marksist Salvador Allende yönetimini emperyalistler 11 Eylül 1973'de faşist bir darbe ile devirdiler. Yillardır bize demokrasi havarisi olarak tanıtılan ABD emperyalizmi merkezli istihbarat örgütü CIA'sıyla, ITT gibi çokuluslu tekelleriyle Allende yönetimini devirdiler. Yok ettiler Şili'de demokrasiyi.

Ne yapmıştı Allende'nin başını çektiği Halk Birliği hükümeti?

Şili'nin bakır madenlerini yağmalayan çokuluslu tekelleri, ITT gibi önemli emperyalist tekelleri millileştirmişti. Bankalar ve dış ticaret üzerinde denetim sağlamıştı. Büyük toprakları topraksız ve yoksul köylülere dağıtmıştı. Kollektif çiftlikler ve kooperatifler kurmuştu. İşçilerin gerçek ücretlerini artırmıştı.

Toplumun hızlı bir biçimde demokratikleşmesini sağlamıştı.

Allende yönetimi 1970'de yüzde 9 dolayındaki işsizliği iki yıl içinde yüzde 3'e indirmişti. Yüzbinlerce toplumsal konut yaptırmıştı. Binlerce okul ve kreş açmıştı. 15 yaşından küçük tüm çocuklara her gün parasız yarım litre süt dağıtmıştı.

Sosyalist ülkelerle dostluk ve işbirliğini geliştirmişti.

Ama emperyalistler hemen saldırıya geçtiler. Tüm karşı-devrimci güçleri seferber ettiler. Dünyayı etkileyen ajansları, yayın organları, radyo ve tele-

vizyonları ile yalan, iftira kampanyası başlattılar. İşyerlerine sabotajlar düzenlediler.

Şili'yi ekonomik ve mali ablukaya aldılar. Kanlı cinayetler birbirini izledi. Faşist terör yaygınlaştırıldı.

Ve 11 Eylül 1973'de Şili ordusunca CIA ve çokuluslu tekel ITT'nin planlarına uygun bir biçimde gerçekleştirilen kanlı darbe ile bu yönetime son verildi. Allende savaşıarak öldü.

Şili darbesinin ABD Cumhurbaşkanı Nixon'un bilgisi dahilinde gerçekleştirildiği daha sonra açıklandı.

Katolik, protestan, ilerici, demokrat, sosyal-demokrat, sosyalist demeden binlerce işçi, köylü, öğrenci, aydın öldürüldü. Temel hak ve özgürlükler kaldırıldı. Şili Emekçileri Merkez Birliği kapatıldı. İnsanlar stadyumlara, toplama kamplarına dolduruldu.

Devrimci ozan Victor Jara'nın ellerini kırdılar, işkence ettiler, öldürdüler. Bu acılara dayanamayan ünlü şair Pablo Neruda'nın ölümüne neden oldular.

Bunlar da yetmedi.

Temel hak ve özgürlükler ortadan kaldırıldı.

İnsanlar kaçırıldı, yok edildi ,onbinlerce Şili'li öldürüldü. Onbinlerce emekçiye işkence yapıldı. Sendikacılar tutuklandı. Enflasyon hızı yüzde 700'e yaklaştı. İşsizlik yüzde 30'a dayandı.

Topraklar yeniden büyük toprak sahiplerine verildi. Millileştirilmiş bakkır, nitrat yeniden çokuluslu tekellere peşkeş çekildi.

Ama Şili halkı susmadı. Daha stadyumlarda, toplama kamplarında başlayan direniş güçlenerek sürdü.

Şili işçi sınıfı faşistler dışında kalan geniş kesimlerin oluşturduğu birleşik eylemlere girişti. İşçi sınıfının, köylülerin, kadınların, gençliğin mücadelesi giderek yoğunlaştı. Örgütlü işçi sınıfının açık faşist teröre rağmen her durumda mücadele edebileceği bir kez daha kanıtlandı.

1 Mayıs'lar yine kutlandı.

Artık faşist Pinochet rejimi terörünü gizlemiyor. Gözaltında, kaybolan insanlar hakkındaki sorulara cevap veremiyor.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, UNESCO Şili'deki generalilerin faşist yönetimini mahkum etti. Üyesi olduğumuz Uluslararası Çalışma Örgütü ILO, 11 Eylül 1975'i Şili halkı ile dayanışma günü olarak ilan etti.

DİSK, Şili halkı ile dayanışma içinde olduğunu sık sık vurguladı.

Mücadele Arkadaşlarım,

Şili'de halk bugün savaşıyor. Faşizme karşı tüm güçler hep birlikte haykırıyorlar, «Venceremos, Zafer Bizimdir,» diye.

Allende, Cumhurbaşkanı Sarayını ateşe tutan faşist Cunta güçlerine karşı elinde silah savaşırken şunları söylüyordu:

«Bugün kuvvet onların elindedir. Halkı tutsak durumuna düşürebilirler. Ama toplumsal süreçler ne cinayetlerle, ne de kaba güçle durdurulamaz. Tarih bizimle beraberdir ve tarih yapan halklardır.»

Şili'de sürdürülen mücadeleyi Şili halkı kazanacaktır. Uluslararası dayanışma Şili halkının kendi gücünden sonra en önemli dayanağıdır. Uluslararası dayanışma Şili halkının faşist rejime karşı desteklenmesinde en somut örneğini bulmaktadır. Biz bunu bugün bir kez daha yaşıyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Emperyalist-kapitalist sistemin bunalımını en yoğun bir biçimde yaşayan Türkiye'de emperyalist güçlerce desteklenen faşist çeteler cinayetlerini sürdürüyor.

Ama halkımızın faşizme karşı olan kını her geçen gün biraz daha bileyor. İşçi sınıfının anti-faşist, anti-emperyalist mücadelesi yeni boyutlar kazanıyor. 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi, 5 Ocak Faşizmi Lanetleme Eylemini gerçekleştiren ve faşizme ve emperyalizme karşı olan tüm demokratik güçlerin Demokratik Platform'da güç ve eylem birliğini gerçekleştirmek için çalışmalar yapan DİSK, bu mücadelede işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını en önemli bir unsur olarak kabul eder.

İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasını kısaca dile getireceğimiz bu toplantıda Türkiye işçi sınıfının tek demokratik sınıf ve kitle örgütü olan DİSK adına Şili İşçileri Merkez Birliği'ne faşist rejime karşı, emperyalizme karşı giriştikleri mücadelede başarılar diliyorum.

Buradan tüm dünya halklarına faşist Pinochet Cunta'sının elindeki tutukluların serbest bırakılması yolunda ortak eyleme geçmeleri için çağrı yapıyorum.

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası dayanışması,

Yaşasın Şili ve Türkiye işçi sınıflarının uluslararası dayanışması,

Yaşasın dünya halklarının faşizme, emperyalizme ve şövenizme karşı mücadelesi,

Yaşasın Şili İşçileri Merkez Birliği ve DİSK,

Selam olsun Şili zindanlarındaki devrimcilere,

Selam olsun savaşıyan Şili halkına,

Zafer bizimdir.»

Lois Meneses (Şili)

«Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun değerli üyeleri; sevgili arkadaşlar;

Şili işçileri adına sizlere en sıcak selamlarımı iletir, Şili halkının faşizme karşı mücadelesinde tüm dünyanın gösterdiği dayanışmaya burada bir kez daha teşekkür ederim.

Özellikle sizlerin mücadelemizle, çeşitli biçimlerde sürdürdüğünüz dayanışmayı biliyoruz. Kardeş örgüt DİSK'in bu yakınlığı çalışmalarımıza daha bir güç ve cesaret katıyor. Bu bizlere, kavgamızın en ön saflarında bulunanlara, işçi sınıfının haklarını savunanlara daha güçlü şekilde yardım etmemizi sağlıyor.

Bu çalışmaları örgütlemek ve bizim Türkiye'yi ziyaretimizi gerçekleştirmek için sarfettiğiniz güce saygılarımızı belirtiyoruz...

Bu işçi sınıfı davasının ve sendikal kardeşliğin yeni bir ifadesidir.

Kuruluş tarihlerimiz arasındaki yakınlık, örgütlerimiz arasında kardeşlik bağlarının güçlenmesine yardımcı olsun, bu yıl Türkiye'de yapılan kutlama bizlere güç versin ve karşılıklı amaçlara ulaşmak için çalışmalarımıza yardımcı olsun...

Birçok sorunlarla karşı karşıya olduğumuz ve hergün aşmak zorunda olduğumuz engellerin var olduğunu biliyoruz. Fakat örgütünüzün işçileri, kazanımlarını koruma amacıyla doğru yolda yürüttüğüne eminiz.

Sendikal hareketin sürekli olarak sorunlarla güçlüklerle karşı karşıya olduğunun bilincindeyiz.

Bu açıdan, sınıf düşmanlarının yarattığı engeller ve bizi yıkmak için çalışmalarını, bizleri şaşırtmıyor. İstiyorlar ki, biz zayıf düşelim ve onlar için bir tehlike olmayalım.

İşte bu yüzden giderek daha güçlü örgütlenmek ve örgütlerimizin aracılığıyla da ekonomik ve demokratik haklarımızı korumak zorundayız.

İşte bu yüzden, bu yıldönümü münasebetiyle örgütünüze yeni kazanımlar için başarılar, sendikal hareketin gelişip güçlenmesi için en iyi dilekelerimizi iletme istiyoruz.

Örgütümüz bu yıl 26. Kuruluş Yıldönümünü kutluyor. Ülkemizde faşizmin başlangıcında yeraltına geçen CUT'un eylemi, işçilerin mücadelesinde her zaman var oldu. Ülkemizin içinde, olanaklar ölçüsünde mücadelenin merkezleşmesi ve yönlendirilmesi için çalıştı. Çeşitli üretim kollarında örgütlenmeler için sendikal ekiplerin kurulması en önemli uğraşımız, fakat zorluğumuz oldu.

1973'den sonra uluslararası planda CUT Dış Komitesi, durmak bilmeyen bir çalışma sürdürdü.

CUT'un varlığı en uzak ülkelerde bile dünya işçilerinin Şili'li kardeşleriyle birlikte olduğunun ve uluslararası planda diktatörlüğün yıkılması için mücadelenin bir sembolü olarak yayıldı.

Bizlere gösterilen dayanışma ve desteğin de bir sonucu olarak 1978 yılı Şili işçileri için verimli ve başarılı yıl oldu; çalışmalarını arttı.

Böylece bütün tehlikelere karşın sadece özerk olarak değil, çok daha koordine bir şekilde örgütsel çalışmalar yürütüldü ve Ulusal Sendikal Koordinasyon kuruldu. Şili Sendikal hareketinin birlik ve mücadele geleneği yeniden güçlendi.

Politik, ekonomik ve toplumsal konulardaki görüşlerimizi yaymak için «Şili'nin bugünü ve yarını karşısında emekçiler» adlı bir belgeyi yayınladık. Bu yayında işçi sınıfının ve Şili halkının büyük çoğunluğunun duygularını, önceleri var olan demokrasi ve özgürlüğe dönme isteğini yansıttık.

Şu dönemde önemli sorunumuz, tüm işçilerin özemlerini Cunta karşısında başarı şansı olan, güçlü ve halkımızın haklarını sonuna kadar koruyacak bir «blok» oluşturmaktır.

Hiç abartmadan, şunu söyleyebiliriz ki, Şili sendikal hareketi Cunta'nın fiziki ekonomik ve toplumsal baskısına karşı durabilmiş, direnebilmiştir. Birçok defalar sendikal hareketi baskı ve zulümle sindirme çabaları sonuç vermemiş, örgütümüz varlığını korumuş, işçi sınıfımızın haklarını ve sendikal özgürlüklerini elde etme mücadelesini kararlılıkla sürdürmüştür. Diktatörlük, sendikal hareketin güçlendirmesini her zaman çok tehlikeli görmüş, yeni baskı tedbirlerine karşı en büyük engeli kabul etmiştir. Bu yönde 7 federasyonu lağvetmiş, sendikaların mallarına el koymuştur. Senelerden beri varolan çok sayıda sendikal örgütü kamu düzenine ve devlet bütünlüğüne zararlı sayarak, hiçbir yasal işleme dayanmadan kapatmıştır.

Diğer taraftan, halkın çıkarlarının tersi küçük bir azınlığı zengin etme politikası da sürdürülmüştür. Ülkede işsizlik büyük oranlara çıkmış, bunu önlemek düşüncesiyle «En az çalışma» yöntemi uygulanmaya başlanmıştır. Bu

yöntem işçilerin daha çok sömürülmesini gerçekleştirmiştir. Cunta, hızla büyüyen enflasyona göre ücretlere çok küçük zamlar yaparak göz boyayıcı birkaç sosyal hak vererek işçileri sendikaların gereksizliğine inandırmaya çalışmıştır. Emekçi kitleleri de benzer yöntemlerle istedikleri gibi yönlendirmek istemiştir. 1978'de de yeni bir yasa çıkararak işçi sendikalarını 72 saat çalışma koşullarını kabul etmeye zorlamıştır.

Fakat bütün bu baskılara rağmen Pinochet, seçimler sonucunda istediği sonuçları alamadı, diktatörlükle uzlaşabilecek yöneticilerin sayısı giderek azaldı.

Süregelen tüm bu faşist uygulamalar ve sendikaları yoketmeye yönelik baskılar, örgütleri ortadan kaldıramadı. Güçlü kitlesel protesto ve gösterilere neden oldu.

Bu örgütler yasaklanmış olmalarına rağmen fiili varlıklarını sürdürüyorlar, bu da şüphesiz daha büyük baskıları beraberinde getiriyor.

Cunta bu noktada yine yanlış hesaplar yapmıştır. İşçileri baskı ile örgütsüz ve parça parça bırakacağını sanmıştır. Fakat işçi hareketi bir kez daha faşizme karşı direneceğini, verdiği mücadele ile ispatlamıştır.

Şili'de kavga sürüyor ve bu kavganın en önemli güçleri Şili içinde varlıklarını sürdürüyor. Bu güçlerden sendikal hareket, yasallığı nedeniyle özel bir konuma sahip ve bu avantajıyla diktatörlüğe karşı mücadelede önemli görevler yapıyor. Şili'de sendikal mücadele uluslararası sendikal hareketle dayanışma içindedir, ve bu nedenle faşistler bu uluslararası dayanışmadan korkmaktadır. Birçok nedenle dünya işçilerinin ve sendikalarının yürüttüğü eşitli boykotlar bu dayanışmanın ifadesi olmaktadır.

Cunta'ya verilen en büyük derslerden biri, ORIT (Amerika bölgesel iş örgütü)nün boykot çağrıları olmuştur. Bu boykotlar sürmekte, Latin Amerika ve ABD arasındaki ticareti geniş olarak etkilemektedir, Diktatörlük direniş, boykot ve eylemlere katılanlara karşı ülke içinde ve dışında bir karalama kampanyası açtı. Şili halkının mücadelesinin gerçek amacını saklamak kamuoyunu yanıltmak için «milliyetçi» bir propagandaya girişti: Mücadelemizin amacını Şili'nin dünyadan soyutlanması olarak göstermek istedi.

Fakat Cunta'nın oyunları demokrat dünya kamuoyunun gözünden kaçırılmadı. İşçiler bu boykotların Cunta'ya karşı Pinochet'nin faşist politikasına cevap olduğunu, sendikal hak ve özgürlüklerin yokedilmesine karşı bir tepki olduğunu açıkça ortaya koydular.

Bütün dünya, şu anda diktatörlüğe karşıdır. Uluslararası anti-faşist ve anti-emperyalist güçlerin etkisi Cunta'yı geri adım atmaya zorladı. İşçilere göstermelik haklar verilmeye başlandı. Ama ne Şili işçi sınıfı ne de Şili emekçi halkı bu göstermelik haklarla yetinmeyecektir.

Cunta yeni bir yasa çıkararak Şili'de sendikal hak ve özgürlüklerin kullandığını kanıtlama gösterisine girişmiştir. Gerçekte bu, ünlü «İş Planı»nı uygulamasının «Faşist düzeni sağlamlaştırmak» amacına yönelik, Cunta'nın uydusu sendikacılığı örgütleme amacına yöneliktir. İşçilerin büyük çoğunluğu biliyor ki bu plan sorunları çözmek için değil sadece sendikal harekete şirin gözükme için yapılmaktadır. Buradan, Türkiye'nin tüm dünya anti-faşist güçlerine ve sendikalarına sesleniyorum: Bu oyunlar Pinochet diktatörlüğünün aldatmacalarıdır. Bu oyunlara gelmemek için dikkatli olmalıyız. Bu oyunlara gelmeyeceğiz.

Faşist Pinochet'in bu girişimlerine şiddetle karşı çıkıyoruz, bunlar faşizmin yalanlarıdır. Bütün uluslararası anti-faşist ve anti-emperyalist güçler,

Pinochet diktatörlüğüne karşı çıkmalı bize omuz vermelidir.

Şili askeri diktatörlüğü halka karşıdır.

Şili diktatörlüğünün dayandığı ekonomik sistem Şili emekçi halkını günden güne fakirleştirmektedir.

Cunta'nın ekonomi politikasına karşı daha kararlı mücadele verilmelidir.

Tüm dünya sendikal hareketini, tüm güçleriyle aşağıdaki amaçlar için mücadeleye çağırıyoruz.

Uluslararası sendikal hareket, Şili Cunta'sını sendikal hak ve özgürlüklerin kurulması için zorlamalıdır.

Tüm devletler Şili diktatörlüğüyle politik diplomatik ve diğer ilişkileri kesmelidir.

Şili'ye karşı boykot eylemleri yükseltilmeli, etkin sonuçları alan bu eylemler geliştirilmelidir.

Askeri Cunta'ya tüm siyasi mültecilerin geri dönüş hakkı yani her insanın kendi yurdunda yaşama hakkının kabul ettirilmesi için çalışılmalıdır.

Şili emekçilerinin mücadelesi sürüyor, tüm fırsat ve olanaklardan yararlanarak, fakat temel hedefimiz faşizmin sökülmesi ve yok edilmesidir. Bu Şili'nin gerçek özgürlük ve demokrasiye kavuşmasının tek şartıdır.

VENCEREMOS!

KAZANACAĞIZ!»

Jean Nomeudry (DSF)

«Değerli Arkadaşlar,

Değerli Dostlar,

Dünya Sendikalar Federasyonu Sekreterliği adına, sizlere dostça ve sıcak selamlarımızı iletmemi izin verin. Dünyanın bütün kıt'alarından ve bütün sistemlerinden 190 milyon üye işçinin, 26. kuruluş yıldönümünde, Şili İşçileri Merkez Birliğine selamını iletirim.

Değerli Arkadaşlar,

Değerli Dostlar,

26. yıl Şili İşçileri Merkez Birliğinin özgürlüğe, enternasyonalizme ve vatanseverliğe tutkun militanlarının yazdığı zengin bir tarih. Bu yıldönümünde, düşüncemiz ve kalbimiz 26 yıldır işçi sınıfının hizmetinde örgütü canlı tutan sendikalara yöneliyor. Şili İşçileri Merkez Birliği'nin tarihini anarken kuruluşundan bu yana her türlü provokasyona ve saptırmaya karşı koyan binlerce militanı da anmalıyız. Bu tarihi anarken iki isim hemen aklımıza geliyor: Sendikal örgütlerinin kurulmasını teşvik eden Emilio Recabarren ve sürgünde ölünceye dek Şili İşçileri Merkez Birliği'ni yöneten Luis Figueroa. Şili İşçileri Merkez Birliği'nin tarihini simgeleyen ve bugünkü ve yarınki yolunu çizen demokratik geleneğini, sınıf sendikacılığına bağlılığını vurgulayan iki isim. 15 Eylül 1970'de.

Şili halkının zafer arefesinde Şili İşçileri Merkez Birliği'nin bütün ekonomik ve sosyal reformlara birçok kez yönlendirici ve örgütleyici olarak katılan Halk Birliği militanları, bu zaferle aktif işbirliği yapmışlardır. Salvador Allende Hükümeti de, Şili İşçileri Merkez Birliği'ni işçilerin, köylülerin ve memurların tek büyük işçi örgütü olarak tanımıştır. Böylece Allende

hükümeti bu örgütün militanlarına Bakanlık görevi de vererek sendikaların ve işçilerin devlet faaliyetlerine katkılarını genişletmişti. Halkın Birliği Hükümetinin yönetimdeki birkaç yılda sendikalı işçiler, artık tekellere, sömürüye ve eşitsizliğe yer olmayan ve buna karşılık herkes için giderek daha fazla ekmeğe ve çiçek bulunan güzel ülkelerini değiştirmede aktif biçimde rol oynadılar.

Hüzün vericidir ki, askeri hükümet darbesi, gericilik, faşist hareket ve Kuzey Amerika emperyalizmi Şili demokrasisinin Halk Hükümetini devirerek bu büyük reformlara son verdiler. Halkı ve sendikasını kana boğarak çok sayıda görevli ve militan tutuklandı, işkence edildi ve ağır hapis cezaları giydiler. Günümüze kadar toplama kamplarında bulunan binlerce ve binlerce Şili'nin akıbetinden endişe etmekteyiz.

Şili İşçileri Merkez Birliği yaralı fakat yenik değil, bütün bu baskılara onurlu biçimde karşı koydu. Hergün güçlenerek, içerde ve dışarda Şili'de Pinochet diktatörlüğüne karşı koyan kahraman güçlerini biraraya topladı.

Geçen yıl, işçilerin daha yeni ve daha büyük, savaştan ve kararlı faaliyetlerine tanık olduk.

Hükümet baskılarına rağmen dünya işçilerinin bayramı 1 Mayıs, binlerce insanın, aralarında Dünya Sendikalar Federasyonunun da bulunduğu yabancı sendikal örgütlerin temsilcilerinin katılımıyla kutlandı.

Buna karşın Chuquicamata'da maden işçilerinin grevi tüm dünya işçilerinin dayanışmasını ve dikkatini çekti. Kayıp insanların yakınlarının yaptıkları açlık grevi, en temel hak olan yaşama hakkına yapılan duyulmadık saldırıyı yeniden gündeme getirdi.

Şili işçileri giderek daha yoğun biçimde, sendikal haklara ve insan haklarına saygı ve faşist diktatörlüğün kaldırdığı hakları için mücadelede örgütleniyorlar.

Pinochet bu sesleri susturarak cevap veriyor. Geçen yıl 7 ulusal federasyon ve 400 önemli sendikayı kapatma emri vermişti. İşçiler yılmıyor, çeşitli yollarla mücadeleye devam ediyorlar. Kısa süre önce, işçi kadınlar toplanarak zor durumlarda karşılaşacakları sorunları, işsizlik, gıda yetersizliği, çocukların eğitimi, sağlığın korunması gibi Şili faşizminin emperyalizm yandaşlığı sonucu ortaya çıkan sorunları incelediler.

Şili işçileri giderek, baskıya karşı savaşmak ile Halk Birliği Hükümeti döneminde elde etmiş oldukları hakları geri alabilmede tek yolun, birlik ve dayanışma olması gereğinin bilincindedir.

Pinochet ve takımı tarafından başlatılan faşist baskıya rağmen Şili'de sendikal hareket canlıdır. Bu, özellikle, deneyimi, mücadele birliği, kadro eğitimi ve birçok kez biri öldüğü zaman yerini karanlıktan çıkan bir başkasının almasıyla kararlılıklarını kanıtlanmış olan militanları sayesinde.

Dünyanın çeşitli ülkeleri Şili halkı ve işçileri ile aktif ve militanca dayanışmalarını birçok kez belirtmişlerdir. Çeşitli örgütler Pinochet diktatörlüğünün insan haklarına saldırılarını kınamak ve Şili işçilerinin mücadelesini desteklemek için birçok kez kararlar almışlardır.

Dünya Sendikalar Federasyonu her zaman Şili halkı ve işçilerinin mücadelesini desteklemiştir, bu mücadeleyi genişletmek ve desteklemek için sürekli biçimde faaliyetlerde bulunmuştur. Birçok kez Şili'ye gerçeği öğrenmek ve olanları açığa çıkarmak için heyetler göndermiştir. Heyetlerimizden biri Adalet Bakanlığı nezdinde Şili işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarını protesto etmiştir. CUT, OUSA, CISA, CPUSTAL ile birlikte DSF, Uluslararası Şi-

li ile Sendikal Dayanışma Komitesi üyesidir DSF'nin 9. Kongresinde Başkan Allende'nin dul eşi Hortencia Allende'nin ve Şili'den gelen kalabalık bir delegasyonun bulunmasıyla da vurgulanan, Şili halkı ve işçileri ile dayanışmaya özel bir yer verilmiştir.

Bu sorunun önemi nedeniyle, DSF; Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, UNESCO ve Uluslararası Çalışma Örgütü gibi uluslararası örgütlerde çeşitli faaliyetlerde bulunmakta ve konferanslarda, uluslararası kongrelerde, görüşümüzü bildirmektedir. Son olarak Madrid'te yapılan Uluslararası Şili ile Dayanışma Konferansında Şili İşçileri Merkez Birliği'ndeki arkadaşlarımıza mücadeleleri için somut öneriler getirmiştir.

Bunun yanısıra Küba'da bulunan Salvador Allende adındaki Şili Direnişi Müzesine tam desteğimizi sağlamaktayız. Bu arada bu müzenin kurucusu dost Bayan Myriam Contreras'a bir tablo vermiş olmakla onur duyduğumu belirtmek isterim.

Bunlar, değerli dostlarım, Şili'li dost ve arkadaşlarımızla dayanışmamızın bazı bölümleridir.

Bu hareketin kapsamı ve anlamını daha iyi belirtmek için DSF Sekreterliğinin CUT'un 26. yılı onuruna kabul ettiği ve dünya kamuoyuna yaptığı çağırısı size okuyorum:

12 Şubat Şili İşçileri Merkez Birliği 26. yılını kutluyor. Askeri diktatörlük rejiminde örgütlü işçiler Pinochet takımının eylemlerine karşı, ülke içindeki emperyalizmin desteklediği gericiliğe karşı, Şili sendikal hareketini yoketmeye çaba gösteren faşist diktatörlüğün dayattığı sahte kişilere karşı kahramanca mücadele ettiler.

«DSF, 26. yıldönümünde, anti-faşist mücadele birliğinin sembolü, Şili işçilerinin örgütünü içtenlikle selamlıyor ve onun aracılığıyla baskı, hapis ve işkencelere cesaret ve onurlulukla karşı koyan Şili işçileri ve yöneticilerini selamlıyor.

«DSF, Şili İşçileri Merkez Birliği'nin, Şili'de insan hakları ve sendikal hakların savunulması, özellikle sendikal faaliyetleri yasaklayan muhtıra 198'in kaldırılması için mücadelesini en geniş biçimde desteklediğini belirtir.

DSF, Pinochet rejimini ve onun yalnızca milyonlarca Şili'li işçinin açlık ve işsizliği biçiminde ortaya çıkan ekonomik siyasetini, parasal ve askeri yardımlarıyla onu destekleyen uluslararası mali kuruluşları özellikle ABD, Federal Almanya ve Japon kuruluşlarının eylemini kınamaktadır.

«DSF, hangi örgüte üye olursa olsun tüm uluslararası sendikal hareketi; diktatörlüğe karşı boykotu teşvik etmek için acil ve somut önlemler almaya, Pinochet'in sahte vaatlerine kanmamaya, Şili'de sendikal haklar ve insan haklarına saygı gösterilmesini ve kayıp 2500 kişinin akıbetlerinin açıklığa kavuşturulmasını sağlamaya çağırıyor. DSF, aynı zamanda, 26. yıldönümü nedeniyle, telgraf, toplantı ve bildiri ve diğer olanaklarıyla Şili İşçileri Merkez Birliği'nin mücadelesini selamlamaya ve anti-sendikal hükümlerin kaldırılmasını ve bütün hakların derhal geri verilmesini desteklemeye ve dayanışmaya çağırıyor.»

Değerli Arkadaşlar,
Değerli Dostlar,

Bu toplantının Türkiye'de yapılması, dünya işçilerinin kararlılığı ve birliğinin bir kanıtıdır. Türkiye'deki işçilerin zor sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu biliyoruz. Buna rağmen, bu toplantı bir kez daha uluslararası dayanışmalarını kanıtlamaktadırlar.

Bu vesileyle, Dünya Sendikalar Federasyonu adına halkımızın daha iyi bir yaşam için sürdürdüğü mücadelede başarı dileklerimizle birlikte sizlere dayanışma duygularımızı ve teşekkürlerimizi iletiyorum.

İlginize teşekkür ederim.»

Lubomir Tsokef (Bulgaristan)

Çok saygı değer yoldaşlar,

Bugünkü büyük bayramımızda, Pinochet'in kanlı, vahşi ve barbar faşizmine karşı Şili işçi ve köylülerinin kahraman savaşımının örgütleyicisi, Şili emekçileri mücadele örgütününün 26. yıldönümünü kutlamasından büyük sevinç duymaktayız.

Beş yıldan bu yana Şili emekçileri ve CUT yoğun savaşımını sürdürdü ve böylelikle kendi savaşımıyla dünyadaki bütün ilerici insanların saygı, sempati ve dayanışmasını elde etti.

Bulgar emekçileri Şili işçileriyle ve halkıyla derin enteransyonalist dayanışma içinde oldular. Şili halkının faşist sömürüye karşı verdiği savaşımı desteklediler.

Şu anda ülkemizde, sanayi tarım komplekslerinde, sanayi işletmelerinde, inşaatlarda, çeşitli kurumlarda çalışan Bulgar emekçileri miting, gösteri, protesto toplantıları örgütleyor. Birleşmiş Milletler örgütüne telgraflar çökerek, Santiago faşist yöneticilerini protesto mesajlarını iletiyorlar.

Bugünlerde Sofya'nın en modern ve yeni semtlerinin birinde, Şili halkının seçkin temsilcisi Salvador Allende'nin heykeli açılacaktır.

Sözünü ettiğimiz bu heykel, Şili halkıyla dayanışmada Bulgar halkının gönüllü emeğinden toplanmış paralarla yapılmıştır.

Çok saygı değer yoldaşlar, izninizle bir kez daha Bulgar halkının Şili'deki sömürülen halk kitleleri ve emekçilerin anti-faşist savaşımı dayanışmasını ve işbirliğini belirtmek istiyorum.

Burada bulunan Şili'li arkadaşlar bilmelidirler ki, Bulgar halkı onlar! beraberdir. Şili halkının kahraman eylemiyle omuz omuzadır.

Şili'li anti-faşist güçlerin savaşımı, ergeç zaferle sonuçlanacaktır.

Bahsettiğimiz bu güven bizim tarihsel deneyimimizden kaynaklanmaktadır.

1923 faşist darbesinden sonra Bulgaristan'da kan nehirleri döküldü. Bulgar halkı yıllarca faşist çizmeleri altında ezildi. Ancak, Bulgar halkı kahramanca savaştı ve sonunda umudu olan sosyalizmi gerçekleştirdi.

Bu forumdan bir kez daha kahraman Bulgar halkının öcüsü büyük proleter enternasyonalisti ve anti-faşisti Georgi DIMITROF'un sözlerini hatırlatmak isterim:

Dünyada işçi sınıfının çeşitli müfrezelerinin birleşik eylemleriyle ulusal ve uluslararası birliği ile halkların ve emekçilerin en kanlı, en gerici ve en söven düşmanı faşizme karşı savunmaya geçmeden, karşı mücadele verilecektir.

Yaşasın uluslararası işçi sınıfı dayanışması!

Yaşasın DİSK!

Yaşasın Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ve Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve emekçi Türk halkı arasındaki dostluk ve işbirliği!

Sotirios Antonious (Yunanistan)

«Sevgili Yoldaşlar sınıf kardeşlerim,

Ezilen Şili halkı ile olan uluslararası dayanışmanın bir kez daha açıklanması amacıyla DISK tarafından düzenlenen bugünkü forum; Amerikalı emperyalistlerce zorla kabul ettirilen ve desteklenen faşist Pinochet Cunta'sının düşürülmesi için çok güç koşullarda savaşan tasalı Şili halkının tüm uluslararası desteklenmesi konusunda yeni ve büyük bir adımdır. Yunan emekçi ve demokratları, 7 senelik bir sürede, faşizmi halk için olan anlamını, işçiler için gerici askeri dikta rejiminin anlamını öğrenmiş bulunuyorlar: Bu, Demokrasi ve Özgürlüğe inanan insanlar için hapis, sürgün, işkence, katledilme demektir.

Sevgili yoldaşlar, çok uzaklarda olmasına karşın, bu tasalı ülkenin içinde bulunduğu durumu iyi biliyoruz. Ezilen Şili halkının derin iniltileri vatani-mıza kadar gelmektedir. Bu iniltiler, Yunan emekçilerini, Yunan Demokratlarını, tüm dünya uluslarıyla ortak bir dayanışmaya itecek kadar acıdır. Bugünkü FORUM'da temsil ettiğim Birleşik Kontr-Dikta Sendikal Cephe, Şili halkının özgürlüğü için düzenlenen tüm hareketlere ve uluslararası kampanyalara katılmakta ve her defasında Yunan emekçilerinin dayanışma duygularını dile getirmektedir.

Buna paralel olarak, yurdumuzda da sürekli olarak, Atina'da, Selanik'te ve diğer kentlerde gösteriler düzenlenmekte, Şili halkına olan yakınlığımız vurgulanmaktadır. Bu arada, kurulan Şili halkıyla dayanışma komitelerine, ülkemizin tanınmış yazar ve sanatçıları katılmıştır. Birleşik Kontr-Dikta Sendikal Cephe ve diğer Demokratik Kuruluşlarla çok sayıda sendikalar, hapistelerde bulunan Şili'li yurtseverlerin serbest bırakılması ve ülkede demokrasinin yeniden kurulması için düzenlenen toplantılara faal olarak katılmaktadırlar. 11 Eylül, ülkemizde Şili halkıyla dayanışma günü olarak tespit edilmiştir. Bu, Yunan halkının Şili halkına ve Şili emekçilerine olan yakınlık duygularının ve de özgürlük mücadelesini destekleme duygularının açık ifadesidir.

Tüm dünya barışçıl hareketlerinin ,demokrasi ve sosyalizm hareketlerinin kazandıkları büyük güç karşısında, dejenere olmuş rejimler ezilmeye mahkumdur. Şili halkı, işçi sınıfının önderliği ve uluslararası dayanışma ile faşist dikta rejimini ergeç yok edecektir.

Yaşasın Şili Halkı ile uluslararası dayanışma hareketi,
Yaşasın tasalı Şili Halkının mücadelesi.»

Tibor Harai (Macaristan)

«Bayanlar Baylar
Meslektaşlarım, Arkadaşlarım,

Bugünkü dayanışma toplantısına katıldığım için çok mutluyum. Macaristan Sendikaları Merkez Konseyi'nin içten, dostça enternasyonalist selamlarını Türkiyeli dostlarımıza, CUT Temsilcilerine ve bu toplantıya katılan herkese iletmek beni onurlandırıyor.

Başından beri Macaristan Sendikaları, yarın 26. Kuruluş Yıldönümünü kutlayacak olan Şili İşçileri Merkez Birliği ile yakın, kardeşçe bağlar kurdük. Şili trajedisini bile bu kardeşçe bağları koparamamıştır. Amerikan emperyalizminin yardımıyla iktidara gelen faşist Cunta en kudurmuş terör ve diktatörlük bile işçi sınıfının ve Şili örgütlerinin demokrasi, insan hakları ve toplumsal ilerleme mücadelesini engelleyememiştir. Yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan CUT, Cunta'ya karşı mücadelenin en aktif ve en örgütleyici parçası olmuştur ve diğer kardeş örgütlerle birlikte Macaristan Sendikaları çok yönlü politik, maddi ve manevi desteklerini bu haklı mücadeleden esirgememiştir. Bu forumdan Şili'li işçi kardeşlerimizle birlikte Macaristan işçilerinin derin uluslararası dayanışmasını dile getirmek isterim. Şili'de sendikal ve insan haklarının kullanılması ve her alanda sendikal faaliyeti engellemek için çıkartılan 198 sayılı hükümet kararının iptal edilmesi için CUT'un gösterdiği çabaları dikkatle izliyor ve destekliyoruz.

Yaşan Şili işçi sınıfı,

Yaşasın CUT,

Yaşasın işçilerin uluslararası dayanışması.»

Kemal Karacı (Yugoslavya)

Değerli Yoldaşlar,

Tüm Yugoslavya İşçileri ve Sendikalar Konfederasyonu adına bu toplantıya katılmaktan ve 26. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle Şili İşçileri Merkez Birliği'ni içtenlikle kutlamaktan ve dostça selamlarımızı iletmekten büyük onur ve mutluluk duyuyoruz.

Bu örgüt tarafından son yıllarda sürdürülen ve kendilerini Şili işçileri ile tüm Şili halkının faşist askeri Cunta'ya karşı direnişlerinin sembolü haline getiren kararlı ve yiğit mücadeleyi hepimiz yakından biliyoruz. Bu bizim, ne kadar zor ve özverili de olsa mücadelenin başarı ile sonuçlanacağına ilişkin inancımızı güçlendiriyor. Ancak üzüntüyle belirtmek gerekir ki, temel insan haklarının, sendikal ve demokratik özgürlüklerin Cunta tarafından çiğnenişine, en geniş halk tabakalarının yaşama koşullarının dramatik bir biçimde kötüleşmesine, işçi sınıfı ve Şili'deki tüm ilerici, demokratik güçlere uygulanan baskıların sürdürülmesine hâlâ tanık oluyoruz.

Özgürlük, bağımsızlık, ulusal egemenlik ve herkesin kendi geleceğine ilişkin karar verme hakkını herşeyin üstünde tutan Yugoslavya Sendikalar Konfederasyonu ve bütün emekçi halkımız, başlangıçtan bu yana Şili halkının ve Şili İşçileri Merkez Birliği'nin askeri Cunta'nın terör ve tiranlık rejimi karşısındaki kahramanca mücadelesine etkin destek sağlamıştır. Bu konudaki ısrarlı tavrımızla Şili İşçileri Merkez Birliğine her türlü maddi ve manevi desteği sağlayacağız ve —bugüne kadar yaptığımız gibi— Şili halkının haklı mücadelesi ile uluslararası dayanışma içindeki her eylemi destekleyeceğiz.

Bu eylemler aracılığıyla, dünyanın ilerici güçleri ve işçi sınıfı örgütleri olarak sendikalar askeri Cunta'nın baskı ve terörü hep birlikte ciddi olarak lanetlediklerini göstermektedirler. Bu anlamda, sendikacıların ve diğer siyasal tutukluların serbest bırakılması, demokratik kurumların onarılması ve Şili'de insan haklarının, sendikal ve demokratik özgürlüklerin güvence altına alınması yolunda mücadeleyi kesintisiz sürdürmektedirler. Şili işçilerinin

özgür sendikal örgütlenmelerini engellemek, şiddeti meşrulaştırmak, faşist yöntemlerini gizlemek için Cunta ve gerici güçlerin çabalarını çeşitli siyasal manevralarla yoğunlaştırdıkları şimdiki durumda bu mücadele özel önem kazanmaktadır. Kararlı dayanışmamız ve artan desteğimizle Şili işçi sınıfı ve halkına yalnız olmadıklarını, mücadelelerinin bizim mücadelemiz olduğunu, bu mücadelenin dünyadaki diktatörlükler ve şiddete karşı sürdürülen mücadeleden ayrı düşünülmediğini göstereceğiz.

YAŞASIN ÖZGÜRLÜK,

YAŞASIN ŞİLİ HALKININ YİĞİT MÜCADELESİ.»

Jean-Claude De La Rose (CGT)

«Değerli Arkadaşlar,

CGT Konfederal Bürosu adına Fransa'da CGT'ye güvenen milyonlarca işçi adına sizleri dostça selamlarım. Burada bulunuşumuz değişik ülkelerde mücadele eden işçileri temsil eden sizleri desteklediğimiz ve ezilen halklarla dayanışmamızı güçlendirmek isteğimizin bir kanıtıdır.

Aynı zamanda DİSK'teki arkadaşlarımıza teşekkür etmek isterim. Onların şahsına Türkiye işçi sınıfının ve demokratlarının temsilcilerini, mücadelenin çok zor olduğu bir dönemde selamlıyoruz.

Şili İşçileri Merkez Birliği'nden gelen arkadaşlarımıza 26. yıldönümünde en iyi dilekelerimizi sunar ve Pinochet diktasına karşı savaşan Şili işçileri ve demokratlarına desteğimizi ve dostluğumuzu iletmeleri isteğimizi belirtiriz.

Kapitalizmin dünya çapında bunalımı ve hegemonyasını sürdürmek için herşeyi yapma kararlılığı karşısında işçi sınıfının birliğinin her zamandan daha gerekli olduğu bir anda biraraya gelmiş bulunuyoruz.

Bütün kapitalist ülkelerde siyasi iktidarlar aynı zamanda gelişmekte olan ülkeler üzerinde politik ve ekonomik özgürlüklerini elde etmek için mücadele eden ülkeler üzerinde ekonomik emperyalizmi amaçlanmaktadır.

Son yıllarda sömürgecilik gerilemiştir, fakat üçüncü dünya ülkelerinin politik bağımsızlığa ve kendi zenginliklerine, egemenliğe kavuşmaları, kendi ülkelerinden kendilerinin yararlanabilmeleri için yapılacak çok iş vardır.

Dünyanın gelişmiş denilen ülkelerinde bunalım ve bunalımla birlikte işsizlik, baskı ve sefalet yaygınlaşıyor.

Fransa'da Giscard D'Estaing yönetimi varolan sorunlara yanıt bulamamaktadır. Kemerleri sıkma politikasını dayatmak en fakirlerden fedakârlık istemektedir.

İşsizlik hüküm sürmekte 18.000.000 kadın-erkek işçi çalışmaktadır. Ücretler dondurulmuştur. Kazanılmış sosyal haklar geri alınmak istenmektedir.

Hergün daha çok sayıda fabrika kapanmakta, endişe yaygınlaşmaktadır.

Sosyal mücadele genişlemekte grevler çoğalmakta ve hergün daha da önem kazanmaktadır.

Geçen hafta yüzbinlerce Fransız büyük endüstri kesimlerinde gösteriler yaptı. Polis örgütü giderek işçilere karşı kullanılmaktadır. Son günlerde Paris ve diğer şehirlerde şiddetli çarpışmalar olmuştur. Radyo ve televizyon işçileri 4 günden beri grev yapmaktadırlar.

Ekonomik çözümlere karşı Fransız hükümeti baskı uygulamaktadır. İrkçilik, ve düşmanlığı körükleyerek işçi sınıfını bölmek istemektedir. İşsizliğe, göçmen işçilerin neden olduğu fikrini yaymak istemektedir.

Son aylarda işçilere yapılan suikastler artmış, 70'den fazla Cezayirli işçi öldürülmüştür. Eski Nazi işbirlikçileri, onbinlerce Fransız yahudisinin sürgüne gönderilmesi ve öldürülmesine neden olan vatanseverler karanlıktan çıkmaktadırlar.

En önemli sorumlulardan biri Madrid'te rahatça yaşamaktadır, bir diğeri ise bir Fransız bankasında önemli bir görevdedir..

Avrupa'da yaygınlaşan suikast dalgası bize endişe vermektedir. İtalya'da İspanya'da, Bask yöresinde, Fransa'da. Tutuklanan, öldürülen sendikacıların, demokratların sayısının artması karşısında, Avrupa'da militanların karşı karşıya bulunduğu ayırıcılık ve meslek yasaklamaları karşısında endişe duy-maktayız.

Sosyalist yönetici Jaures, öldürülmeden önce: «Bulutların fırtınayı taşı-ması gibi kapitalizm de savaşı içinde taşır» demişti. Kapitalizm zorlukları yenmek için sonuç olarak faşizmi içinde taşır.

1930'larda bunalım yıllarında kapitalizmin ekonomik sorunları çözmek için faşizmi seçtiğini unutmamak.

Hitler ve Mussolini, baskı, ırkçılık propagandası ve anti-semitizm, yoluyla Almanya'yı, nazizme, İtalya'ya faşizme sürüklediler. Burjuvazi Anti-Parlamen-tarizmi, rüşvet ve anti-komünizm ile halkı eğitim düzeyleri oldukça düşük olanları korkutmuştu.

Dünyanın hoşnutsuzluk ve sosyal mücadelelerin bulunduğu her yerinde güçlü olmalı, kıskırtıcıları açığa çıkarmalıyız. Fransa'da sömürgeciliğin eski adamları yeniden ortaya çıkmıştır. Patronlar ve iktidar onları kullanarak sen-dikacılığa ve sınıf savaşıma darbe indirmek, sarı sendikacılığı teşvik etmek istemektedirler. Birkaç ay önce örgütümüzün bir militanı bu adamlardan biri tarafından öldürülmüştür. Katil yakalanmıştır, fakat dava uzatılmaktadır.

Faşizme karşı mücadelenin, onu kendi içinde barındıran ekonomik siste-me karşı mücadeleyle başladığı kanısındayız; eylemimiz kapitalizme karşı mücadeleden başlar. Sermaye-emek türünden ittifakların oluşturulduğu teh-like konusunda tüm dünya emekçilerini aydınlatmamız gerekir. Faşizme kar-şı mücadele ancak siyasi olduğu kadar derin ekonomik değişiklikler için veri-len mücadeleyle başarıya ulaşabilir. Bu mücadele ilk ağızdan kendi ülkemiz-de başlar. Ama böyle olmakla beraber bu, uluslararası sendikal hareketin de-ğişmez ilkesi olmalıdır. Her yerde sendikal örgütler devlet mekanizmasından bağımsız kalmalıdır. İşçi sınıfının çıkarlarını korumalıdır, ve nereden ge-lirse gelsin baskıları ve özgürlüklere karşı yönelen saldırıları yermeliler. Ka-nımızca bu, tüm dünya emekçileri arasında sendikal birlik pratiğine güçlen-dirmenin temelidir. DSF'nin 9. Kongresindeki tavrı bir kez daha onaylıyoruz. DSF'nin dünyada sendikal hak ve özgürlüklerin düzenlenmesinin iyi olacağını düşünürüz.

Kapitalizme karşı demokrasi ve özgürlük temelinde daha adil ve daha eşit bir toplum düzeni getirmeliyiz. Ama aslanan bunun tüm ülkelerde DSF Kongresini açıklaması çerçevesinde uygulanmasıdır. Kasım 1978'deki 40. Kong-reimizde de bunt yeniden onayladık.

Emekçilerin birliği temelinde, onları kitlesel bir sendikal hareket içinde toparlamalıyız. Fransa'da diğer sendikal merkezlerle bunu geliştirmeye çalışıyoruz. Bu görüş açısından kalkarak sendikal yaşamda yeniliğin temeline

oluşturabilecek bir değişiklik isteği ile ortaya çıkılmalıdır. Ancak bu istek, demokratik güçlerin birliğinin şartlarını oluşturabilir. Halk kitleleri kapitalizme karşı ve sosyalizme açılan bir siyasi plan içinde kendi yerlerini bulabilmeliler. Bu şartlar altında kapitalist hükümetlerin koyduğu hedefler azaltılacak mücadelemiz rahatlayacaktır. İster Şili'li, ister Arjantin'li, ister Tunus'lu veya Guetemala'lı, tüm yurtsever demokratların mücadelesini hep birlikte desteklemeliyiz. Güney Afrika'nınki gibi, tüm ırkçı rejimlere karşı mücadele etmeliyiz. Özgürlüklere olan saygımızdan dolayı onların çığnendikleri ve tehdit edildikleri her yerde, Tunus sendikalarının Genel Sekreteri Habif ACHOUR gibi uzun süreden beri tutuklu olan demokratların ve sendikacıların serbest bırakılmasını talep etmeliyiz.

Örgütlerin özelliklerine, halkların siyasi dini ve felsefi inançlarına saygı göstererek Avrupa'da ve dünyada sendikal güçlerin birliğinin sağlanması mümkündür.

Sanyorum ki, bu toplantı da bu amacı taşımaktadır.

CGT dün olduğu gibi bugün de bu inancı taşımaktadır ve zorluklar ve engeller ne olursa olsun mücadeleye devam edecektir.

Yaşamın Dünya İşçilerinin Birliği,

Yaşamın Şili İşçilerinin Mücadelesi,

Yaşamın Türkiye İşçi Sınıfı ve Onun Büyük Örgütü DİSK!»

DEKLARASYON

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 12. ve Şili İşçileri Merkez Birliği'nin (CUT) 26. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle düzenlenen «ULUSLARARASI İŞÇİ SINIFI DAYANIŞMA-SI» konulu seminere katılan örgütler aşağıdaki kararın tüm dünya kamuoyuna duyurulmasını kararlaştırmışlardır:

- Şili'de 11 Eylül 1973'de askeri bir darbe ile iktidara gelen faşist Pinochet Cunta'sının genel olarak temel hak ve özgürlükleri, özel olarak da sendikal hak ve özgürlükleri çiğnemeye devam ettiğini,
- Şili'de keyfi tutuklamaların sürdüğünü ve siyasi tutuklulara işkence yapıldığını,
- Şili halkının her geçen gün biraz daha yoğun bir sömürü ve baskı ile karşı karşıya kaldığını,
- Ancak tüm baskı ve işkencelere rağmen başta işçi sınıfı olmak üzere tüm Şili halkının, Pinochet rejimine karşı giriştiği anti-faşist mücadelenin giderek daha da güçlendiğini dikkate alan ve bu mücadelede zaferi ergeç Şili halkının kazanacağına inanan örgütler,
- Tüm dünya işçilerini, hangi ulusal ve uluslararası sendikal örgüte üye olsunlarsa olsunlar tüm sendikal örgütleri Şili halkıyla ve Şili'nin tek sendikal örgütü CUT ile uluslararası dayanışmayı sürdürdüklerini bir kez daha açıklamaya,
- Şili'den sürgün olan tüm insanların Şili'ye dönüşlerinin sağlanması için gerekli mücadeleyi vermeye,
- Şili'nin doğal kaynaklarının uluslararası tekelere peşkes çekilmesine karşı çıkmaya,

- Şili gizli polisi CNI'nın Şili sınırları içinde ve dışında giriştiği eylemlere karşı çıkmaya ve kayıp 2500 Şili'linin akıbeti hakkında bilgi edinilmesi için gerekli çalışmaları yapmaya,
- Şili'de temel hak ve özgürlüklerin, bu arada da sendikal hak ve özgürlüklerin tanınması, siyasi tutuklulara işkence yapılmasının önlenmesi ve siyasi tutukluların serbest bırakılması amacıyla Şili Cunta'sına karşı ekonomik, mali ve ticari ambargo uygulamaları için kendi hükümetlerine baskı yapmalarını yolunda yoğun bir çabaya girmeye çağırır.

— 13 ŞUBAT 1979 —

- İran'da eski Başbakan Bahtiyar tutuklandı.
- Başbakan Ecevit: «Hükümetimiz İran'ın yeni yönetimi ile ilişkilerini ülkemiz arasındaki yakınlığa ve geleneksel dostluğa uygun biçimde geliştirecektir.»
- SBKP yayın organı Pravda: «Angola, Etyopya ve Afganistan'ı izleyen İran devrimci sosyalist yola yöneldi.»
- DİSK'in kuruluşunun 12. yıldönümü kutlandı.
- Çad'ın başkentinde Devlet Başkanına bağlı birlikler ile Başbakana bağlı birlikler arasındaki çarpışmalarda yüzlerce kişi öldü.

bir BELGE

DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümü

«Sayın Konuklar,

İşçi sınıfının uluslararası mücadelesinin en seçkin temsilcileri,

Değerli basın yayın emekçileri,

Değerli mücadele arkadaşlarım,

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümü toplantısına hoş geldiniz.

Türkiye işçi sınıfının savaştan örgütü DİSK'in kuruluş gününe katılarak işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını en sıcak ve en somut biçimde gözler önüne seren, bütün konuklarımızın şahsında, tüm dünya işçilerine, Türkiye işçi sınıfının en içten duygularını ve selamlarını iletirim.

Arkadaşlarım,

Dün Şili İşçileri Merkez Birliği'nin 26. Kuruluş Yıldönümünü kutladık. Faşist Pinochet rejimine karşı başta işçi sınıfı olmak üzere tüm Şili halkının 1973'den beri verdiği mücadeleyi sürekli destekleyen DİSK, Şili işçilerinin Sendikal Örgütünün 26 Kuruluş Yıldönümüne ev sahipliği yapmaktan onur duymaktadır. Daha önce bir kez Sovyetler Birliği'nde,

bir kez İsveç'te yapılan kuruluş törenlerinden sonra, bugün Türkiye işçi sınıfının konuğu olarak aramızda bulunan Şili'li dostlarımızın şahsında, Şili halkını kucakladığımızı birkez daha dile getiriyor ve bütün dünyanın anti-faşist anti-emperyalist ve anti-şövenist güçlerine başarılar diliyorum.

Değerli mücadele arkadaşlarım,

Bugün tüm dünyada, emperyalist-kapitalist sistem, giderek yerini sosyalizme bırakıyor. Emperyalizme karşı verilen ulusal kurtuluş mücadeleleri, emperyalist-kapitalist sistemin gövdesinde her gün yeni gedikler açıyor...

Dünya kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını yaşıyor.

Bu genel çöküş içinde, emperyalistler egemenliklerini sürdürmek ve çeşitli ülkedeki kendilerine bağımlı iktidarları ayakta tutmak için savaş kışkırtıcılığı yapıyorlar. Faşist güçleri besliyorlar. Baskı ve teröre başvuruyorlar.

Buna karşılık, Nikaragua'da, Kamboçya'da, Afrika'da, Afganistan'da, Ortadoğu'da işçi sınıfı ve emekçilerden yana güçler yeni mevziler kazanıyorlar. Komşu İran'da ABD'nin bütün desteğine para ile kul haline getirilmiş askerlere rağmen, emperyalizm yanlısı gerici Şah, İran halkının yalnızca demokratik direnişi karşısında iktidarını bırakmış kaçmıştır.

Emperyalist-kapitalist sistemin işsizlik, giderek artan pahalılık biçiminde somutlanan ekonomik bunalımı, öncelikle bu ülkelerin işçi sınıflarının ve emekçi halklarının örgütlü mücadelesini geliştiriyor. Emperyalist kapitalist sisteme bağımlı ülkelerde ise, bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm mücadelesi güçleniyor. Dünya sosyalist sistemi yeni kazanımlar elde ediyor.

Arkadaşlar,

Türkiye'de de emperyalist-kapitalist sistemin desteğinde faşist güçlerin saldırılarının yoğunlaştığı bir yıl geride kaldı. CHP ağırlıklı iktidar, faşist güçlerin saldırıları karşısında, yüzeysel çözüm yolları arayarak bir yılı yitirdi.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın genel seçimlerde oyları ile destek olduğu CHP ağırlıklı iktidar, bir yıllık dönemde, ne işçi sınıfımıza ne de emekçi halkımıza verdiği sözler doğrultusunda kesin somut adımlar atmadı. Aksine, halkımızın, işçi sınıfımızın sorunları daha da büyüdü. İşsizlik daha da arttı. Fiyatlar yüzde 60'a varan ölçüde yükseldi.

İktidar, emperyalist kapitalist sistemin dayatmaları doğrultusunda, işçi sınıfının ekonomik ve demokratik haklarını kısıtlamaya, toplu sözleşmelerle elde edilen ücret artışlarını durdurmaya yöneldi. Türk-İş gibi bir uzlaşmacı kuruluşu yedeğine alarak işçi sınıfımızın önüne «Toplumsal Anlaşma» gibi bir dayatmacı ile çıktı.

Bunların yanısıra, yükselen işçi sınıfı ve emekçi halk muhalefeti zmeye yönelik emperyalist güçlerin desteğinde saldıran faşistlere karşı, etkin önlemler alamadı. Aksine yeni baskı yasaları ve yöntemler önereyerek faşist saldırıların önüne geçeceğini sandı.

Dünyanın hiçbir yerinde faşizme karşı mücadelede işçi ve emekçi halk kitlelerinin demokratik hakları kısıtlanarak, başarılı sonuçlar alınmamıştır. Anti-faşist mücadele ancak, emekçi kitlelere dayanılarak kazanılır. DISK bu gerçeği sık sık dile getirmiştir.

Hükümet muhalefette iken söz vermesine rağmen, bütün çalışanlara toplu sözleşme ligrevli sendikal haklar tanıma çalışmalarına gitmedi. Tersine varolan hakları kısıtlama girişimlerinde bulundu. Faşist saldırıların önüne bu yolla geçileceği yanlışına yöneldi.

Değerli Mücadele Arkadaşlarım,

Faşist güçler halkımızı ve işçi sınıfımızı sindirmek için CHP ağırlıklı iktidar döneminde de, dolu dizgin saldırılara devam etti.

16 Mart'ta üniversiteden topluca çıkan öğrencilerin üstüne ,makinalı silahlarla kurşun yağdırarak bireysel cinayetleri kıyım çevirdiler. Demokrat, ilerici toplumda saygınlığı olan kişileri ustaca tuzaklarla öldürdüler. Savcı Doğan Öz, öğretim üyeleri Bedrettin Cömert, Necdet Bulut, Teknik Üniversite Rektörü Bedri Karafakioğlu, gazeteci Abdi İpekçi bu tür planlı saldırılarla öldürüldüler.

Bu tuzaklarla işçi sınıfımız ve emekçi halkımızı yıldırma amaçlıydılar. Kitleleri yıldıracaklarını sandılar.

Öte yandan, Malatya'da, Sivas'ta, Amasya'da, Elazığ'da, Kahramanmaraş'ta, «Kürt-Türk, «Alevi-Sünni» ayrımcılığı ile iç savaş kışkırtıcılığı yaptılar.

Ama tekrar ediyorum ki, döktükleri kanda boğulacaklardır.

İktidar bu faşist saldırılar karşısında etkin önlemler alamadı. İşçi sınıfımızın demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü DISK'in ve Türkiye'nin bütün demokratik güçlerinin içtenlikle katıldıkları 20 Mart Faşizm İhtar Eylemine «sağa da sola da karşıyım» diyerek karşı çıktı.

Arkadaşlarım,

20 Mart Faşizme İhtar Eylemine karşı çıkılamaz. 20 Mart Faşizm İhtar Eylemimiz, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın demokrasi ve sosyalizm için verdiği mücadelenin yüz akıdır. Devrimci mücadelemizin bir dönemeç noktasıdır.

DISK, bu eylem ile mücadeleciler geleneğine yaraşır biçimde hızla tırmanan faşizme karşı gerekli ve doğru tavrı almıştır. Bu tavır, 5 Ocak Faşizmi Lanetleme Eylemi ile değişik koşullarda sürdürülmüştür.

İnsanlar sokaklarda, işyerlerinde, okul kapılarında tek tek ve kitlesel olarak öldürülürken, işçi sınıfımızın silahlı cinayet şebekelerine karşı

«birlikte davranması» yolunda özellikle de Türk-İş'e yapılan çağrılara olumlu cevap vermeyenler ve kaçanlar bu sonuçlardan sorumludurlar.

Faşist saldırılara karşı yeterli duyarlılığı göstermeyenler, onu doğru kavramayanlar, son olarak kahramanmaraş'ta tezgahlanan faşist soy kırım karşısında, telaşa kapılmışlardır. Ekonomik ve demokratik hakları kısıtlayan bir yönetim biçimi olan sıkıyönetim ilan etmek zorunluluğunu duymuşlardır.

Arkadaşlarım,

1979'un işçi sınıfımıza ve onun sınıf ve kitle örgütü DİSK'e yüklediği görevler çok ağırdır. Türkiye işçi sınıfını kararlı bir mücadele beklemektedir.

Açık bir hükümet buhranı olmadığı halde ,egemen çevreler hem CHP'yi hem de CHP ağırlıklı iktidarı, emperyalist-kapitalist sistemin istemleri doğrultusunda daha da etkin biçimde zorlamaktadırlar. Sosyalistleri planlı bir uygulama ile ezmek için, bir **CHP-AP koalisyonu** önermektedirler.

Son genel kurulunda, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın çıkarlarına tam anlamıyla ters ilkeleri parti programına alan AP'nin CHP ile ortak olması, faşist teröre karşı bir çözüm değildir.

Faşizm, emekçi, kitlelerin güçlerine güvenerek, onlara dayalı, onların örgütleri ile işbirliği yapılarak geriletilebilir.

Ekonomik bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yıkmaya işleviyle oluşturulacak CHP-AP koalisyonuna yönelik oyun mutlaka bozulmalıdır... Ve bozulacaktır.

Dostlarım,

Türkiye varolan kısıtlı demokratik hakların genişlediği, işçi sınıfı ve emekçilerin insanca yaşadığı bir ülke haline getirilecektir. Önümüzdeki engeller birer birer ortadan kalkacaktır. İşçi sınıfımızın savaştan yorgun örgütü DİSK'e bu mücadelede büyük görevler düşmektedir. DİSK bu yolda kararlılıkla yürüyecektir.

Bugün işçi sınıfının siyasal hareketinin birliği sağlanamamıştır. Ama işçi sınıfımız dünya pratiği ve Türkiye gerçekleri karşısında siyasal birliğin sağlanması yolunda, kendine düşen görev ve sorumlulukları hızla kavramaktadır.

Mücadele geleneğimizde, belli amaçlarımıza ulaşmanın somut örnekleri vardır. Hepimiz 15-16 Haziranlardan, 1 Mayıs kutlamalarından, DGM direnişlerinden, 20 Martlardan, 5 Ocaklardan, işgallerden, direnişlerden, grev çadırlarından, gece gündüz demeden mücadele vere vere bugünlere geldik. 12 yıl gibi kısa bir zamanda 30 bin işçinin örgütü olarak başladığı mücadelede, bugün 600 bine varan işçinin sözcüsü, Türkiye işçi sınıfının sendikal alandaki umudu olduk.

Türkiye işçi sınıfının egemen sınıflara karşı verdiği mücadelenin kalbi bugün DİSK'te çarpmaktadır.

Dostlarım,

13 Şubat 1967'de kurulan DİSK'le birlikte Türkiye işçi sınıfının sendikal mücadeledeki sınıf bayrağı dalgalanmaya başlamıştır.

Türkiye'de sınıf uzlaşmacılığına karşı devrimci sendikacılık dönemi başlamıştır.

Türkiye işçi sınıfının çıkarlarını emperyalist kapitalist sisteme ve onların ortaklarına peşkeş çeken sarı sendikacıların suratlarına işçi sınıfımızın en büyük şamarını inmiştir.

12 yıl önce atılan adımla, Türkiye işçi sınıfının bütün dünyada gücü ve saygınlığı artmıştır...

12 yıl içinde bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde somut adımlar atılmış, yeni kazanımlar elde edilmiştir.

Böyle onurlu bir mücadelede DİSK üyesi olmaktan kıvanç duyuyoruz. Ve diyoruz ki, içinde bulunduğumuz koşullarda dünyanın neresinde olursa olsun faşizme emperyalizme ve şövenizme karşı mücadele veren güçlerin birliği içinde Türkiye işçi sınıfı kendine düşen yeri almıştır. Ve Türkiye işçi sınıfının sendikal birliği sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri temelinde DİSK'te sağlanacaktır.

DİSK'in 12. Kuruluş Yıldönümünü kutlayan sizleri yeniden coşkuyula selamlar, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya için mücadele eden tüm mücadele arkadaşlarıma, şu anda salonda bulunan konuşumuz dostlarımıza ve aramızda bulunmayan kavga arkadaşlarıma mücadelelerinde başarılar dilerim.

Selam olsun halkların barış içinde kardeşçe yaşayacağı bir dünya için faşizme ve emperyalizme karşı mücadele edenlere...

Selam olsun bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi sürdürenlere...

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması,
Yaşasın Türkiye işçi sınıfı,
Yaşasın sosyalizm,
Yaşasın DİSK.»

14 ŞUBAT 1979

- Elazığ'da bir mahalle, sıkıyönetim kuvvetlerince dedektör ve buldozerlerle arandı.
- Samsun ve Of'da iki kişi öldürüldü.
- Azerbeycan eyaletinin başkenti Tebriz'de, SAVAK ajanları ile devrimciler arasında çarpışmalar olduğu açıklandı.
- Ecevit, İran Başbakanı Bezirgan'a bir kutlama mesajı gönderdi.
- ABD'nin Afganistan Büyükelçisi, bir Müslüman tarikatı üyeleri

tarafından öldürüldü.

- Pakistan Yüksek Mahkemesi, Bu'to hakkındaki idam kararının infazını erteledi.

- Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Çin birliklerinin sınır bölgesinde Vietnam topraklarını işgal ettiklerini bildirdi.

15 ŞUBAT 1979

- İran'ın başkenti Tahran'da ve Tebriz'de karşı devrimci güçlerle devrimciler arasındaki çarpışmaların devam ettiği

açıklandı.

- Kıbrıs'ta Nejat Konuk başkanlığında Demokratik Halk partisi kuruldu.

16 ŞUBAT 1979

- İran'ın Tebriz kentindeki karşı devrimci güçlerin direnişi kırıldı. Aralarında SAVAK başkanının da bulunduğu 4 general idam edildi.
- Adana'da devrimcilerin bulunduğu

bir kahvehaneye açılan yaygın ateşi sonucunda 4 işçi öldü, 2 işçi yaralandı.

- Maliye Bakanı Müezzinoğlu, «Ekonomik önlemler konusunda halktan anlayış, özveri ve destek» istedi.

17 ŞUBAT 1979

- Adana'da devrimci bir yüksek okul öğrencisi öldürüldü.
- DİSK Genel Yönetim Kurulu: «DİSK'e parti görevi yaptırma

yolundaki eğilimler mahkum edildi.»

- İran'da 67 bin petrol işçisi işbaşı yaptı.

18 ŞUBAT 1979

- Çin, sınır boyunca Vietnam'a saldırdı.
- Pravda; «Kahraman Vietnam ulusunun kendini savunabilecek güçte olduğunu ve birçok dostu olduğunu belirtti.

- Sovyetler Birliği, Küba ve Macaristan Çin'in Vietnam'a saldırısını kınadılar.

- İran Başbakanı Bezirgan, yapılacak seçimlere TUDEH dahil tüm siyasi partilerin katılabileceğini belirtti.

19 ŞUBAT 1979

- Çin' BM Güvenlik Konseyi'nin duruma müdahale etmesini kabul etmeyeceğini açıkladı.
- İran, İsrail'e karşı Arap ülkelerinin yanında yer alacağını açıkladı.

- İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Berlinguer, «Komünistleri de kapsayan bir Demokratik İtlik Hükümeti»nin kurulmasını istedi.

20 ŞUBAT 1979

- Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko, Çin'in «çok geç olmadan» Vietnam'dan askerlerini çekmesini istedi.
- Adana'da devrimci bir öğrenci öldürüldü.
- Başbakan Ecevit: «Olağanüstü durumlar için yasal düzenlemenin zamanı geldi.»
- Vietnam ile Kamboçya arasında 25 yıl süreli dostluk ve işbirliği anlaşması imzalandı.

21 ŞUBAT 1979

- Çin - Vietnam savaşı bütün şiddetiyle sürüyor.
- CHP Genel Merkezine patlayıcı madde atıldı.
- Enver Sedat, ABD'ye İran'ın yerine Mısır'ın Ortadoğu'nun jandarması olmasını önerdi.

22 ŞUBAT 1979

- TÖB-DER Genel Merkezi, sıkıyönetim kuvvetleri tarafından arandı; yöneticiler bir süre gözaltında tutuldu.
- Adana'da devrimcilerin buldukları bir kahvehaneye açılan yaylım ateşi sonucunda 4 kişi öldü.
- Ecevit: «Hükümetin devalüasyon yapma kararı ve eğilimi yoktur.»
- İtalya'da hükümeti kurma görevi, Cumhuriyetçi Parti Başkanı La Malfa'ya verildi.

TÜSTAV

141 ve 142 Üzerine Görüşler

Bilindiği gibi, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, görülmekte olan bir dava dolayısıyla, Türk Ceza Yasası'nın 142. maddesinin Anayasaya aykırı olduğu savını ciddi bularak, konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine karar vermiştir.

Dergimiz bunun üzerine, konuya ışık tutacak hukukçulara ve konuyla yakından ilgili olanlara aşağıdaki soruları yöneltti ve aldığımız cevapları yayınlıyoruz.

- 1) TCK'nun 142. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının Anayasa Mahkemesine götürülmesi konusunda görüşleriniz nelerdir?
- 2) TCK'nun 141 ve 142. maddelerinin tüm olarak, demokratik hukuk ilkeleri ile bağdaşmadığı, hukuk otoriteince defalarca belirtilmiştir. Bu durumda, bu yasa maddelerinin tümüyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesinin hukuksal olanakları neler olabilir?

Yanıtlarınızı, konunun güncelliği de göz önünde tutularak en kısa zamanda vermenizi saygıyla dileriz.

İLKE

NİYAZİ AĞIRNASLI

Türk Ceza Kanunu'nun 142'nci maddesi «Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek...» diye başlar. Bu tahakküm sermaye sınıfı tarafından tesis edilmiş olduğuna göre aslında bu maddeyle uygulamada sermaye sınıfının tahakkümünün yok edilmesi, ortadan kaldırılması yasaklanmak isteniyor. Dış ve iç sömürü kaynaklarının istedikleri budur ve bu nedenlerdir ki bu madde!ere doku-

nulmasından tedirgin olurlar ve kurulu sömürü düzenine bu maddeleri bekçilik ettirmeyi sürdürmek için sürekli ANTI-KOMÜNİZM yaygaraları koparırlar.

Bir grup meslektaşımızın bu Maddenin Anayasaya aykırılığı yolundaki savları İstanbul İkinci Ağırceza Mahkemesi tarafından CİDDİ bulunmuş ve konu yeniden Anayasa Mahkemesi huzuruna getirilmiştir. T.İ.P.'nin Genel Başkanı sayın Mehmed Ali Aybarla benim imzamlı açılmış olan dava 15 yıl önce 7 olumlu oya karşı 8 oyla reddedilmiş olduğu için «yeniden» diyoruz. Sınıflar arasında denge kurma gayretindeki çoğulcu demokrasi ülkelerinin hepsinde sermaye partilerinin yanısıra işçi sınıfı partileri —Komünist partiler— de vardır ve Komünizm propagandası yapmanın bu ülkelerde suç sayılması da sözkonusu değildir kuşkusuz. Tıpkı kapitalizmin propagandasını yapmanın suç sayılmadığı gibi. Faşist İtalyan Ceza kanunundan alınmış olan bu hükümlerin sermaye egemenliği tarafından cezaları artırılarak sürdürülmesi bu kez Anayasa Mahkemesinin İPTAL kararıyla sona erecek mi? yoksa bir süre daha işçi sınıfına, onun haklarının savunusu doğrultusunda savaş veren aydınlara, sanatçılara, yazarlara kan kusturmakta deva mı edecek? Bunu kestirmek güç. Ama biz 15 yıldaki uyanış hızının Anayasa Mahkemesini de etkilemiş olacağı, ona tam bir tarafsızlıkla tarihe geçecek bir örnek karar verdireceği inancını taşımak, onun gerçekleştiğini görmek istiyoruz. Bu, Anayasa Mahkemesinin kuruluşundan buyana verdiği en onurlu, Çağdaş Hukuk anlayışı doğrultusunda verilmiş en güzel karar olacaktır. Hukuku ve uygulayıcılarını, özellikle hükümleri sömürge sınıfın çıkarlarına bekçilik ettirmek çabaları er-geç etkisiz kalacak ve sınıflar arası mücadelede eşitlik ve tarafsızlık sağlanmış olacaktır düşüncesindeyiz. Cezaları dört kez artırılarak günümüze kadar yürürlükte tutulan bu faşist hükümler böylece yürürlükten kalkarsa 1961 Anayasasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmayan ve sermaye sınıfını koruyan ceza maddelerinin düşünce özgürlüğüne kayduğu ciddi bir sınırlamanın acıları sona ermiş olacaktır. Türk Ceza yasasına kaynak olan İtalya'da, Faşizmin tasfiyesinden bu yana ne (DEVLETİ KORUMA YASASI) ve ne de 141 ve 142'nci maddelerin karşıtı hükümleri artık uygulamadan tümüyle kalkmış bulunmaktadır. 142'nci Maddenin Anayasaya aykırılığını savunan değerli meslektaşlarımız ve istemi CİDDİ bularak konuyu Anayasa Mahkemesine ileten İstanbul İkinci Ağırceza Mahkemesini yürekten kutlarım. 15 yılda meydana gelen değişimler ve özellikle eşitsizliğin yarattığı acı sonuçlar da umarız ki İPTAL kararında etken olacaktır.

Seçim sisteminin, soldaki dağınıklıkların, özellikle 12 Mart döneminde uygulanan faşist baskıların sonucu Parlamento çoğunluğunun T. Ceza Yasasından fikir suçlarını ve öncelikle de 141 ve 142'nci maddeleri ayıklamaya yeterli olacağını, CHP ağırlıklı Hükümetin de böyle

bir girişime istekli olduğunu hiç sanmıyorum. Böyle olunca da acılar —eğer Anayasa Mahkemesi şimdilik 142'nci maddeyi iptal etmezse— daha bir süre devam eder. Bu durumda da iş yine Çağdaş Hakimlerin ve Bilirkişilerin bu maddeleri uygulamamasına, yasa hükümlerini ölü hale getirmesine ve İşçi sınıfının ve sömürülen halkın birleşik mücadelede ağırlığını artırmasına kalır.

Av. EMİN DEĞER

1 TÜRK Ceza Yasası'nın 142. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen bir dava nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi, içinde bulunduğumuz günün koşulları gözönüne alınırsa, çok önemli bir olgudur. Sıkıyönetimin bulunduğu bir dönemde, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin böyle bir karar alabilmesi, bir yandan, bu mahkemenin, ülkenin demokratikleşme sürecindeki rolünü yansıttığı gibi, tüm dağınıklığına karşın demokratik güçlerin ülkede işlevlerini yerine getirdiğini göstermektedir. Bir 12 Mart Dönemi'ni ve o dönemin koşullarını düşünürsek, 12 Mart'tan 7 yıl sonra ve bir ölçüde 12 Mart yasalarının yürürlükte olduğu ve bu yasaların kaldırılmadığı bir ortamda bile, böyle bir kararın alınabilmesinin önemi anlaşılır. 1961 Anayasası ile girdiğimiz dönemin kendi iç dinamizmi doğrultusunda geliştiği, tüm engellemelere karşın Türkiye'nin çağdaş bir ülke olmak, Türkiye halkının çağdaş özlemler doğrultusunda yol maktan alıkonulamayacağı anlaşılmaktadır. 1961 Anayasası'na işte bu nedenle saldırmaktadırlar.

Bu olgu elbet, tarihsel gelişmenin engellenemeyen ve engellenemeyecek olan sonucunu vurgular. Bir noktaya daha işaret etmek isterim, demokratik güçler, eğer böylesine dağınık olmasalardı, böylesine birbirine karşı bir görünüm içinde bulunmasalardı, toplumsal gelişme, bugün içinde bulunduğumuz darboğazı açacak düzeye ulaşırdı.

O nedenle, ben, bu kararı demokratikleşme çabamızın bir başarısı olarak selamlıyorum.

2 TÜRK Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin hukuk ilkeleri ile bağdaşmadığı, Anayasa Mahkemesi'nin bir oyla verilen kararının incelenmesi, bu kararın, dünyanın bugün ulaştığı düşünce ve ideolojik yapı açısından incelenmesi sonucunda da ortaya çıkar. Anayasa Mahkemesi'nin kararı, karşı oy yazıları ve maddelerin konuluş amaç ve öğeleri gözönüne alınarak incelendiğinde, kararın, büyük bir yanlışlığı ile ve 1961 Anayasası'nın amaçladığı **yeni toplumu** kuracak her tür-

lü düşünceyi ve örgütlenmeyi de önleyecek sonuçları içerdiği görülür. Ve ilginç olan da, kararın bu amacı taşıdığı, mahkemenin özellikle «Memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal nizamları» korumak için bu kararı aldığıdır. Oysaki, 1961 Anayasası'nın öngördüğü düzen, kurulu düzenden başka bir düzendir. 1961 Anayasası o güne kadarki düzeni değil, başka ve ilkelerini koyduğu bir düzeni amaçlamaktadır. Anayasa Koyucusu 1961'deki çalışmaları ve iradesi ile, ülkede Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin konulduğu ve daha sonra şiddeti artırılarak yinelendiği dönemlerden daha değişik bir sistem kurulmasını amaçladığı için de, sosyal devlet olma yolundaki engelleri ortadan kaldırmayı, devlete görev veren bir sistem öngörmüştür. Anayasa Koyucusu'nun 1961 Anayasası'nın 10. maddesiyle toplumun kendi iç dinamizmi doğrultusunda karşıtlar yoluyla sürekli sentez yaratarak toplumsal gelişmeyi sağlamayı amaçladığı görülür. 1961 Anayasası'nın öngördüğü sistemde, kuşkusuz burjuva düzeni içinde de olsa, devletin, toplumsal gelişmeyi engelleyen kural koyma bir yana, bu kuralları ve engelleri kaldırma yönünde devletin görevli kılındığı anlaşılır. Gerçekten 10. madde «Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzurunu, sosyal adalet ve Hukuk Devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak şekilde sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar» hükmü ile, sisteme, sürekli ve çağdaş veriler doğrultusunda ulaşılacak amaçları belirleyen bir dinamizm vermiştir. Yani 1961 Anayasası'nın öngördüğü devlet, kısıtlayıcı, engelleyici değil, kısıtlamaları kaldırıcı, toplumsal oluşumları önleyen engelleri kaldırıcı ve insanın insanca yaşamasını (bu insanca yaşamak kuşkusuz her türlü sömürden uzak ve emeğin yüce değer olduğu, üretici güçlerin sömürsüz örgütlenebildiği ve gelişmelerinin sağlandığı bir düzende olanaklıdır) sağlayacak bir sistemi öngörmektedir.

Anayasanın temel felsefesi bu iken, faşist İtalya'dan, devleti en üstün varlık gören bir sistemin, devleti korumak için çıkardığı yasa, 1961 Anayasası'nın kurmak istediği düzeni engellemek için uygulamak 1961 Anayasa Koyucusu'nun iradesine karşı gelmek olacaktır. Kanımızca, Anayasa Mahkememiz 16 yıl önce bu gerçeği ihmal etmiştir.

Şimdi, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin kararı bir ışık, bir yöntem olarak tüm yargı ve hukuk çevrelerine yol göstermelidir. Demek istiyoruz ki, avukatlar, hukukçular, ellerinde bu maddelerle ilgili dava bulunanlar, mahkemelerden, yasanın Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürerek kararlar almaya çalışmalı ve konunun o maddeler için de Anayasa Mahkemesine götürülmesini sağlamalıdır.

Öte yandan demokratik güçlerin, aydınların, bu hukuk savaşımın-

da ülkenin içinde bulunduğu koşulları da gözönüne alarak, düzenli ve yöntemli bir çaba ile kamuoyunu (bu konudaki karşıt düşüncelerin, faşist görüşlerin etkisini de gözeterek) oluşturmaları gerekir.

MİNNETULLAH HAYDAROĞLU

T.C. kanununun 141 ve 142. maddeleri üzerinde kırk yıldan beri ne kadar çok yazıldı çizildi, ne davalar açıldı ne kararlar verildi, ne bilirkişi raporları ne seminerler, açık oturumlar ve çekilen çileler.

Geriyeye dönüp hatırlarken bütün bunları, buruk bir acı doluyor içimize. Nedir bu maddeler. Ceza kanunumuza neden girdiler? Bilindiği gibi Türk Ceza Kanunu 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu mehzaz alınarak tedvid edilmiştir. Bizim 141 ve 142. maddelerine tekabül eden İtalyan ceza kanununun 270 ve 271. maddelerini mehzaz alınan bu kanunda yoktu. Bu maddeler faşist devlet sistemini korumak amacıyla «Duce» Mussolini tarafından 1926 yılında çıkarılan «Sulla Difese Della stato» «devleti koruma kararnamesi» adlı kanun gücünde bir kararname ile getirildi. Ve 1930'da faşist İtalyan ceza mevzuatına girdi. Oradan da bize 1936'da 3038 sayılı kanunla aktararak ceza kanunumuza sokuldu. Gerekece olarak Müessese nizamı «yani kurulu düzenin» toplumsal ve siyasal varlığının ve temel ilkelerinin korunması diye gösterildi.

Hukuksal açıdan bu maddeler kurulu düzen halkın arzu ve iradesine rağmen kurulmuş ve halkın serbest iradesini ifade eden oyları ile değiştirilemeyeceği kabul edilmiş ise, kısacası düzen demokratik değilse vatandaşın elinden «bu koruma işiyle» kurulu düzeni değiştirme girişimi ve tenkit etme hakkı alınmış olmakla kendi felsefesi içinde tutarlı görülebilir.

Ne varki her vatandaşın kurulu düzeni beğendirmek ve onu kayıtsız şartsız desteklemek işi günümüzün hukuk anlayışı ile hiç bağdaşmıyor. Zira tenkit ve dernek kurma hürriyeti, düşünce hürriyetinin doğal sonucu, ürünüdür. Ve tüm demokratik anayasalardaki —bizim anayasamız da böyledir— vatandaşın tabii hak ve hürriyet olarak kabul edilmiş ve dokunulmazlığı saptanmıştır. «Anayasa Madde 11.» O halde demokratik anayasalarla kabul edilen hukuk sistemleri karşısında 141 ve 142. maddeler temel hak ve hürriyetlere tevcih edilmiş bir saldırı aracı, bir silahtır. Bu silahı devlet kullanırsa kuşkusuz temel hak ve hürriyet-

lere saldırgan mevkiine düşmüş olur. İşte hukukun tutarsızlığı ve bir yerde geçersizliği buradadır.

Bu hukuki aksaklığın düzeltilmesi şüphesiz herkesten evvel hukukçulara ve ilk planda her derecedeki hakimlere düşen bir görevdir. Hukukun üstünlüğü davasını gütmekten evvel bizzatihi hukukun üst düzeyine çıkarılması davası güdülmelidir. Başka türlü de ancak demogoji olur. Demogoji politikada bir dereceye kadar geçerli sayılabilirse de, ilimde asla. Hukukta ilimdir. Tabii hukuk adına politika yapılmayacaksa.

Şunu açıkça ifade ve kabul etmek gerekir ki «Tek millet tek parti tek şef» döneminin düzenini koruyan bir mevzuat geçmişin kapanan defterinin içindeki yerine konup kaldırılmalıdır artık. Unutmamalı ki bir toplumun çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasında hukukun çok önemli payı vardır. Ama mesele bu önemi kavramak ve anlatmakla malesef hallolmuyor. Bunun nedeni de hukukun ilmi niteliği yanında sosyal hüviyete sahip oluşudur. Hukuk sosyal bir olaydır. Ve her sosyal olay gibi sınıfsal karakter taşımaktadır. Gelişmemiş toplumların sömürü düzenlerinde hukuk kurallarını sömürücü sınıf saptar. Bunu sömürü yöntemlerine bir meşruiyet sağlamak için yapar. Bu nedenle de sömürülen sınıfın bu işe karışmamasını bundan uzak durmasını ister. Onun için hukukun anlaşılabilir bir şey, emekçilerin işine yaramayan pahalı, lüks eşya gibi bir nesne olduğunu telkine çalışır. Buna ilaveten geçmişte bazı «sosyalist» hareketler de hukuka uygunluğun (legalitenin) burjuva niteliğine bakarak hukuki uğraşlara boş vermeyi ve bu uğraşların sınıf mücadelesinin «uyuşmazlığına, «antagonizm»e ters düştüğünü ileri sürerek bununla mücadele etmeyi «oportünizm ile mücadele» diyerek sosyalizmin icabı sayarlardı.

Böylece elbirliği ile emekçi sınıfın etkisi ve katkısı önlenince tek başına kalan sömürücü sınıfın hukuku gereken düzeye çıkarmasını beklemek elbette bir hayal olur. Bu paradöksün içeriğinde şu yanılğı var. Hukukla hakim sınıfın adaleti birbirine karıştırılmaktadır. Oysa bunlar apayrı şeylerdir. Hukuk her zaman zayıftan, ezilenden yanadır. Gücü firenler, otoriteyi sınırlar. Bundan dolayı da sömürülen sınıfın en güvenilir dayanağıdır. Hakim sınıfın adaleti ise baskı ve sömürü eylemlerine geçirilmiş hukuki bir kılıftır. Bu kılıf ne kadar ince zayıf olursa hareketlerine o kadar kolaylık sağlar. Onun için de onu devamlı yıpratmaya inceltmeye çaba gösterirler. Ve fırsat buldukça da yer yer delerler.

Üstün hukuk ve hukukun üstünlüğü ilkesini savunanların bunu kim karşı savunmaları gerektiği anlaşılınca bu çabanın ne denli zor olduğu ve ne nitelik taşıdığı da anlaşılır. Toplumumuz her devirde yürekli hukukçular yetiştirmiştir. Bugün de bunların var olduğunu biliyor, inanıyor ve güveniyoruz.

1 TC Yasasının 141 ve 142. maddelerinin ,faşist İtalyan ceza yasasından alındığını, Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerinin düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü baskı altında bulundurmak için yıllardan beri işletildiğini, bu nedenle ilerici, demokrat, sosyalist, binlerce kişinin takibata uğratılıp mahkum edildiğini herkes bilir. Ayrıca bu maddeler, sadece kişilere değil, örgütlere de işletilmiştir. Anayasaya, insan temel hak ve özgürlüklerine kesin kes karşı olan bu maddelerin Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmek üzere Anayasa Mahkemesine götürülmesi sevindirici bir gelişmedir.

142. maddeden yargılanan sayısız üyemiz vardır. Ayrıca örgütümüz hakkında yine bu maddeden kapatma talebiyle açılan davalar vardır. Bir defa, madde fıkraları son derece muğlak ifadeler taşımaktadır. Cumhuriyet Savcıları açıklamasını beğenmedikleri bir örgütü ya da kişiyi kolayca mahkemeye sevkedebilmektedirler. Bu durum ise düşünce özgürlüğünü sürekli olarak tehdit etmektedir. Bu anlamda ilgili maddelerin iptali demokrasiye yeni bir boyut kazandıracaktır.

Artık burjuva demokrasilerinde bile bu maddeler işletilmemektedir. Türkiye egemen sınıfları ilkeliklerinden ve sınıfsal çıkarlarının zedeleneceğine ilişkin korkularından bu maddeleri hâlâ, yurtseverlerin, devrimcilerin üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallandırmaktadırlar.

2 ELBETTE ki, 141 ve 142. maddeler birbirini tamamlayan biçimde, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü tehdit etmektedir. Maddelerin tümü Anayasaya aykırıdır. Ve tümüyle bu maddeler, hatta benzer fiilleri yurtdışında işleyenlere uygulanan 140. madde de iptal edilmelidir:

AZİZ NESİN

Bilim verileri de, sanat yapıtları da, teknik ürünler de, insanların daha mutlu yaşamaları için birer araçtır. İnsanlar, bilimsel verileri yaşamlarında kullanarak daha mutlu olabilirler. Ve bu bilimsel verileri insanlar kullana kullana zamanla onlara öylesine sahip olurlar ki, başlangıçta çok karmaşık görünen o bilimsel veriler günlük konuşma diline de girer ve artık o bilimsel verileri hemen herkes bilir. Bunlar öğretimsiz bile bilinir.

Bugün aşağı yukarı kullana kullana herkesin öğrenip bildiği hukuk ve toplumbilimin bir verisi de şudur: Yasalar, toplumların güncel gereksinmelerine yanıt vermek için yapılır. Toplum ve toplumsal değer yargıları değiştikçe, bu değişiklikğe uğrayarak yasalar da değiştirilir.

Toplumun bir döneminin eskiyen gereksinmesine göre yapılmış yasalar, geçerliliğini yitirir, çünkü artık toplumun böyle bir gereksinmesi kalmamıştır. Böyle eskimiş, işe yaramaz, işlevselliği kalmamış yasalar, yürürlükten kaldırılmazsa, bunlar içleri boşalmış kuru kabuk gibi kalırlar, yani bu yasalar içeriği olmayan boş kalıplardır. İçeriği kalmamış boş kalıp biçimindeki işlevsellikten yoksun yasaları ille de uygulamak için zor kullanmak, zorbalık yapmak gerekir ve bu zorbalık da toplumu acılara sürüklediği için tedirgin eder.

Ülkemizde içeriği tükenmiş, salt kalıp olarak kalmış yasalar pek çoktur. Bunların en başında da Türk Ceza Kanunu'ndaki 141 ve 142. maddeler gelir. Bu iki yasa maddesi öylesine işlevselliğini yitirmiş, artık toplumun hiç gereksinmesi olmayan salt kalıp olarak kalmış yasalardır ki, bu yasa maddelerini topluma uygulayabilmek için her zaman zor kullanmak, zorbalık yapmak gerekmiştir. Bu zor kullanmanın, zorbalığın, son olmasını dilediğimiz geçmişteki en yakın örneği 12 Mart faşizmidir.

Egemen sınıfların iktidardaki temsilcileri bu iki yasa maddesinin içeriği tükendikçe, o maddelerin cezalarını durmadan ağırlaştırarak onlara işlerlik kazandırabileceklerini sanmışlardır. Oysa ölü canlandırılmayacağı gibi, cezanın şiddetlendirilmesiyle de içeriği kalmamış yasa maddelerine işlevsellik kazandırmak olanaksızdır.

Zamanım ve olanağım olsaydı, Türkiye'de TCK 141 ve 142. maddelerin geçirdiği değişikliklerin gerçek nedenleriyle dış nedenlerini ve her değişiklik döneminde Türkiye'nin toplumsal koşullarını anlatan bir kitap yazmak isterdim. Hangi dönemlerde niçin bu iki maddenin değiştirildiği çok ilginçtir. İktidarlar her ekonomik ve politik bunalımlarında, her sıkıştıklarında bu iki yasa maddesindeki cezaları ağırlaştırarak boşuna kurtuluş yolu aramışlardır. Yaşadığımız tarih ortada: İkinci Dünya Savaşı başladığından bu yana ne zaman hükümetler Amerika Birleşik devletlerinden yardım almak istemişlerse, önce geniş bir komünist avına, komünist tutuklamasına girişmişler, Türkiye'de komünizm tehlikesi var diye korku yaratmışlardır. Bu gösteriler, tam da sıkışıklık ve bunalım dönemlerine rastlamaktadır. Bunları, eski gazetelerden saptamak çok kolaydır. Örneğin, kendi düzenlediği 6/7 Eylül 1955'de İstanbul'daki yıkımdan sonra dünya önünde çok sıkışık durumda kalan hükümet, kurtuluş sanarak gelişigüzel komünistleri ya da komünist olduğunu sandığı kişileri tutuklamıştır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra, Hindistan'ın bir bakanı, yardım koparmak için Birleşik Amerika'ya gitmişti. Orda gazeteciler kendisine şunu sordular:

— Bugün Hindistan'da bir komünizm tehlikesi var mıdır?

Bu haber, o tarihte Cumhuriyet Gazetesinde de çıkmıştı.

Hintli Bakanın gazetecilere yanıtı şöyledi:

— Bu sorunuzu nasıl yanıtlayacağımı bilemiyorum. Komünizm tehlikesi var desem, yalan söylemiş olurum; yok demiş olsam bu kez de Amerikan yardımı alamam.

Bu iki yasa maddesi değişikliklerinin bir gerçek nedeni, bir de dış nedeni vardır. Örneğin DP iktidarı döneminde Kör Şevket sanıyla tanınmış Şevket Mocan adlı bir milletvekili, kızıyla ilişki kuran solcu genç tabancayla ateş edip vuramayınca, 141 ve 142. maddeleri ağırlaştırıcı önerisini Meclis'e getirerek kızgınlığını çıkarmak istemiş ve O'nun önerisiyle bu iki maddedeki cezalar daha da ağırlaştırılmıştı. Elbet bu gerçek neden değil, ama bir dış ve görünür nedendi.

Bütün çağdaş ve uygar ülkeler için bu iki maddenin ya da benzerlerinin içeriği kalmamıştır. Bu da açıkça ortada: Bizden başka Avrupa'nın hiçbir ülkesinde, 141 ve 142. maddelerin yasakladığı eylemler suç sayılmamaktadır. Avrupa'da yalnızca Türkiye'de komünist partisinin kurulması yasaktır. Bu durum Türkiye için, çağdışıdır, uygarlık dışı kalmaktır.

Türkiye için bugün önemli olan, hâlâ kimilerinin, bu iki yasa maddesinin kaldırılmasını isteyenlerin salt komünistler olduğunu sanmalarıdır. Oysa, Atatürk'ün «Çağdaş uygarlık düzeyine yükseleceğiz» özlemini duyan, ister komünist olsun ister olmasın herkesin, her aydınının, 141 ve 142. yasa maddelerinin kaldırılmasını istemek boyun borcu olan görevidir. Çünkü, Avrupa Konseyi'nde de üyesi bulunduğumuz hiçbir Avrupa ülkesinde komünist partileri yasaklayıcı yasalar yoktur. Yani, bu şu demektir ki, komünist partisi olmayan bir ülke bugün, çağdaş ve uygar olamaz. Bunun böyle olduğunu bilmek ve bu yolda savaşım için komünist olmak gerekmez.

İşte bugün İran'da Şahlık devrildi, yeni bir hükümet kuruldu. O hükümetin kurucusu İran'ın bir «İslamsal Cumhuriyet» olarak yönetileceğini söylüyor. O'nun (Humeyni'nin) komünist olmadığını gösteren bundan daha iyi kanıt olamaz. Ve İran'daki bu İslam Cumhuriyeti'nin başbakanı Bezirgân ne dedi? Dünyaya şöyle ilan etti: «İran hükümetinde TUDEH —İran Komünistleri— üyeleri bulunacaktır.»

Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesinin 1. ve 3. fıkralarının İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince Anayasa Mahkemesine götürülmesi, bu yasanın boş bir kalıp olduğunun anlaşılmasının ilk resmî ve hukuksal aşaması sayılabilir. Elbet yeterli değil, ama ilk çıkıştır bu. Niçin salt

142. maddenin iki fıkrası Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüştür de, her iki madde bütünüyle götürülmemiştir? Sanırım bu, adli işlemin belli süreci sonucudur. Elbet, sözkonusu iki maddenin bütünüyle anti-demokratik, çağdışı, uygarlık dışı olduğu açıktır, toptan kaldırılması gerekir. Ama bunun için, İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin yaptığı gibi, ya da onunkine benzer bir adli işlemin süreci içine olayın oturtulması gerekir. Bu da benim hiç bilmediğim bir hukuk tekniği işidir. Ama bizim görevimiz, bu iki yasa maddesinin içeriği boşalmış, toplumun hiçbir gereksinmesine yanıt vermeyen, tersine toplumun gereksinmelerini zorla önleyen boş yasa kalıpları olduğunu gözler önüne sermek ve daha önemlisi, komünist olsun olmasın her aydınının, her uygar kişinin, her çağdaş insanın bu iki yasa maddesinin kaldırılması için savaşımlarını görevi olduğunu anlatmaktır.

Bakınız, bu iki maddenin işlevselliğini nasıl yitirdiğini, değişen toplumun koşullarına nasıl uymadığını başımdan geçen bir olayla kısaca göstereyim.

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi mi? O mahkeme beni, yazmadığım, evet yazmadığım bir yazıdan dolayı, o yazının yazarı benmişim gibi, TCK 141 maddeden, bundan 29 yıl önce 16 ay hapis ve 16 ay gözetim altında tutulma cezasına çarptırmıştı. Aradan yıl geçti... Aynı 2. Ağır Ceza Mahkemesi bugün, beni eskiden mahkum ettiği maddenin Anayasaya aykırılığını kabullenerek Anayasa Mahkemesi'ne başvuruyor. Değişimin, o yasa maddelerinin içinin boşaldığının bundan daha iyi kanıtı olabilir mi?

TÜSTAV

Kamboçya Sorunu

Dergimiz, Kamboçya halkının, Uzakdoğu'daki güçler dengesini barış ve sosyalizmden yana ve derin boyutlarda etkileyen zaferine, tüm dünya barış güçlerince büyük değer biçildiğini gözönünde tutarak, ancak, aynı zaferden duyduğu hoşnutsuzluğu gizleyemeyen, emperyalizmin ve aynı doğrultudaki çeşitli milliyetçi akımların çarpıtlamalarına karşı, soruna ışık tutabilecek konumda olan kişilerle yaptığı röportajlardan birini daha yayınlıyor

Aşağıda Uğur Kökten'in sorularına verdiği cevapları bulacaksınız.

İLKE

1 ULUSAL Kurtuluş için Kamboçya Ulusal Birlik Cephesi'nin Kamboçya'da Poi-Pot yönetimini devirerek iktidara gelmesi konusunda görüşünüzü özetler misiniz?

2 7 OCAK'da Phom Penh'in düşmesinden sonraki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

3 BU konuda bölgesel ve uluslararası düzeyde gerginliği artırma yolunda Beyaz Saray yönetiminin ve onunla işbirliği yapan bazı rejimlerin tutumları hakkında ne düşünüyorsunuz?

4 BÖLGE ve dünya barışına katkı getirme niyetini vurgulayan Kamboçya'daki yeni yönetimin dış politikası hakkında ilk değerlendirmeniz nedir?

«17 Nisan ile 7 Ocak, Temelde Birbirini Bütünleyen Tek Bir Olgu: Kamboçya'nın Kurtuluşu»

UĞUR KÖKDEN

1 17 Nisan 1975, bir müdahalenin trajedisi oldu. Kamboçya topraklarının Amerikan işgal güçlerinden temizlenmesi, gerçekte emperyalizmin —Vietnam ile birlikte— bölgedeki en büyük müdahalesinin uğradığı yenilgidir. Şimdi, 7 Ocak ise, bir başka müdahalenin, Çin'in kışkırtma ve müdahalesinin trajedisi sayılmalı. Ne var ki, birincinin gerçek anlamdaki trajik boyutlarına karşılık ikinci, yani ilk yanılığının yinelenmesi, ister istemez «komik» boyutlar taşımakta.

Bununla birlikte, Kamboçya'da Ulusal Kurtuluş İçin Kamboçya Ulusal Birlik Cephesinin (FUNSK) eski Pol Pot-İyen Sari kanlı yönetimini devirerek iktidara gelmesi olgusunu açıklayabilmek, biraz daha geriye gitmeyi gerektirmekte. Hem geriye gitmeyi, hem de sorunu daha geniş kapsamlı olarak ele almayı.

Aslına bakılırsa, 1978 yılı bir Asya Yılı olmuştur. Arkada bıraktığımız yıl içinde kıtada meydana gelen tarihsel boyuttaki üç önemli gelişme, böyle bir sonuca ulaşılmasında en büyük rolü oynadı ve oynamakta. Bunlar, herhangi bir kronolojik kaygu duymaksızın söylemek gerekirse, Afganistan, İran ve Çin olayları. Bir bakıma, başı ve sonu belirli birer «olgu» olmaktan çok birer «süreç». Biri öbüründen ayrılmamakta, tersine içiçe olmak gibi bir nitelik taşımakta.

Bu üçden Afganistan ve İran biliniyor. Bunlar, açık ve kesin ki, Hint alt-kıtasından Ortadoğu'ya dek tüm Yakın Asya'yı etkileyecekler. En az, coğrafyanın bu bölümünü. Afganistan ile İran'ın süregiden durumu, bugün için, emperyalizmin bölgede kurduğu bilinen bir dengeyi bozdu. Belirli bir kuşatma politikasını değiştirdi.

Çin olgusuna gelince, o cephede bir denge değişikliği yok. Ama, Çin, kendi tehlikeli eğik düzleminde hızla kaymakta; geri-

ci, uluslararası gerilimi artırıcı bir politikayı giderek daha çok yoğunlaştırmakta. Çin-ABD yakınlaşması, başka bir deyişle Pekin'in fiilen «İki Çin» teorisini kabul etmesi, özünde çok daha önemli bir başka gelişmeyi tomurcuk halinde taşıyor: ABD-Çin-Japonya askeri bloklaşmasının ilk adımlarını. Böyle bir yakınlaşma da, Asya'nın bu kesiminde, tıpkı 1940'da Almanya (nazi)-Japonya Üçlü Paktında olduğu gibi Sovyetler Birliği'ne karşı girilmiş ciddi bir kışkırtmayı, kuşatma niyetini ortaya koyuyor. Asya'da yeni ve yapay bir siyasal dengeyi kurmak yolunda başlatılan ilk girişimler, bunlar.

O halde, Çin'in bir süredir hazırlandığı bu tehlikeli askeri serüven, elbette birtakım gelişmelere, tepkilere yol açacaktı. Açması kaçınılmazdı. Kamboçya'da ortaya çıkan bugünkü durum, ne yadırgatıcıdır; ne de olayların doğal gelişme diyalektiğine aykırı. Zaten Kamboçya, uzun bir süredir, kendi içinde olgunlaşan sivilce gibi Pol Pot-İyen Sari irinini kusacak, böylece ferahlayarak gerekli sağlıklı yapıya ve yönetime kavuşacaktı. İşte, şimdi, bu beklenen gerçekleşti.

Kamboçya'yı kan ve zulüm altında boğan eski yönetimin devrilmesinde Vietnam'ın oynadığı rol, Küba ile Vietnam arasında kurulan «zoraki» bağ, ancak ikinci derecede önem taşıyor. Eğer bir «cesaretlendirme» hareketi varsa, bu doğal bir savunma içgüdüsünün beklenen zorunlu sonucu, uluslararası birlik ve dayanışma ruhunun gereği sayılmalı. Bu konuda, Bloksuz ülke görünümündeki birtakım Truva Atlarının aşırı ve hesaplı duyarlılığı, haksızlık önündeki yansızlık politikasını anımsatmaktan öte anlam taşımaz.

Dolayısıyla, 17 Nisan ile 7 Ocak, temelde birbirini bütünleyen tek bir olgu: Kamboçya'nın kurtuluşu.

Böylece Asya'da oluşturulduğu gözlemlenen yeni askeri bloklaşma oyunu bir ölçüde bozulabilecek, emperyalizmin kimi kazanımları durdurulabilecektir. Bu arada, aynı zamanda, Batı'nın iki yüzlü siyaset ahlakının da gün ışığına çıktığını söylemeliyiz. Daha dün Pol Pot yönetimi için söylemediklerini, yazmadıklarını bırakmayanlar, bugün Vietnam karşısında iddianame düzmekte yarış halindedir.

2 7 Ocak sonrası gelişmelere gelince, iki büyük gelişmeden söz etmek olasılığı var, kanısındayım. Bunlardan birincisi, böylece, Çinhindi yarımadasında ideolojik ve siyasal birliğin kurulması olanağının doğması. Vietnam Savaşının bitiminden önce öngörülen bu birliğin gerçekleşme yolu artık açılmış görünüyor.

Böyle bir birlik, öncelikle ABD'ye bağımlı dominolar üstünde doğrudan etki yapacak. Şimdi Tayland (Pol Pot yönetimini tanımakta ısrarlı) huzursuz, kaygulu, Tayvan (Formoza)'ın ve Şah'ın başına gelenleri düşünüyor olmalı. Tayland Başkanı Tokyo'da. Oradan Washington'a geçecek. Arkadan öteki dominolar, ASEAN'ın güçsüz üyeleri geliyor. Malezya, Singapur, Filipinler.

İkincisi, emperyalizmin Ortadoğu (özellikle İran) ve Afrika üstündeki yoğun baskısını azaltacak yönde bir gelişme beklenebilir. Çünkü sıcak gündemde yeniden Uzak Asya'nın yer alması, yeni bir dikkati gerekli kılacaktır. Örneğin, Washington'un ilgisinin güncel ağırlık merkezi şimdilerde Güney Kore ve Tayland üstünde toplanıyor. Carter, Brezinski ve Pentagon —elbette CIA— bu bölge üstüne eğilmiş durumdadır.

Afrika Boynuzu'ndaki önemli kayıptan, Şah'ın ülkesini bırakıp gitmek zorunda kalışından sonra, Çin'inde emperyalizm —dolayısıyla Çin— bir kez daha yenilgiye uğradı. Bu tablo, dominolarda giderek artan bir güvensizlik yaratıyor.

3 Bu soruya ilk madde içinde değindiğimi sanıyorum.

4 Kamboçya'daki yeni yöntemin dış politikadaki çizgisi hakkında bir şeyler söyleyebilmek için, elbette zaman çok erken. Ama, Ulusal Birlik Cephesi (FUNSK)'nin Birinci Kongresi sonunda yaptığı açıklama bir ölçüde aydınlatıcı sayılabilir.

Bu açıklamada, yeni yönetim, «bağımsız, barışçı, demokratik, yansız, bloklar dışı ve sosyalizme doğru ilerleyen bir Kamboçya» kurulacağını ileri sürüyor. Aynı şekilde, bağımsız, barışçıl ve yansız bir güney-doğu Asya'da yer almış bölge ülkeleriyle dostluk, işbirliği ve iyi komşuluk ilişkileri kurmaktan yana. Gene, Kamboçya'nın herhangi bir askeri pakta girmemesi, ülke topraklarında hiçbir devletin askeri üs ve tesis kurmasına izin verilmemesi de bu açıklamanın amaçları arasında.

TÜSTAV